

CVETJE

Z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 2. zvezka.

apostoljsko pismo papeža Pija X. o priliki sedemstoletnice 1. reda sv. Frančiška (Konec)	33
objavljenim sinovom tretjerednikom frančiškanskim združenih skupščin rimskih Pij papež X.	39
namo državnega tajnika papežega kardinalu Vives y Tuto	40
stavek.	41
Zavljenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška.	
2. Vpliv frančiškanskega reda na sv. Rozo	41
o skušnjavah.	46
Joana Valeška, vdova 3. reda.	50
Bernardin Feljterski. Vvod.	52
I. Poglavje. Rojstvo. — Vzgoja	53
Maša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
6. P. Klar Vaskotti (Dalje).	57
Prporočilo v molitev	61
Zahvala za vslišano molitev	61
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru	62
Za kitajski misijon	62
Šmarnice romarja jeruzalemskega.	62
franciškanski koledar za leto 1910. Mesec februarij ali svečan	64

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Za resnico in pravico!

„Boljše je dobro ime ko mnogo bogastvo“, „boljše ko draga mazila“, pravi sv. pismo že v starem zakonu (Prov. 22, 1; Eccle 7, 2), in zato veli, da „imej skerb za dobro ime; to ti bo namreč bolj ostalo, ko tisoč zakladov, dražih in velicih“ (Eccli 41, 15).

Tudi naš Gospod Jezus Kristus sam pravi, da „naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in povelečevali vašega očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16), in sv. Pavel zaterjuje, da „si prizadeva za to, kar je dobro, ne le pred Bogom, temuč tudi pred ljudmi“ (2. Kor. 8, 21; Rim. 12, 17).

Sv. Janez Zlatousti pa uči v VI. knjigi 7. poglavju svojega dela „o duhovništvu“, da ni prezirati suma množice, tudi če je kriv. Sklikuje se ravno na zgled sv. Pavla in nadalje tako piše: „Prav toliko (kaker za ohranjenje dobrega imena) in še večjo skerb moramo imeti ne le, da slabi glas, ki je že nastal, prepodimo in zateremo, temuč da tudi že od daleč vsako mogočo priliko opazimo in pretveze, od koder izvira, odpravimo in ne čakamo, da se vstanovi in razpase v ljudskih ustih.“

Po tem nauku velikega cerkvenega učenika imam pač tudi jaz dolžnost skerbeti za dobro ime, tako svoje, kaker lista, ki ga izdajem. In že sem tudi nekoliko krat res skušal storiti, kar se mi je v ta namen potrebno zdelo. Seveda nisem pričakoval, da prepričam ljudi, ki dokazov ali ne morejo umeti ali nočejo sprejeti, želel sem le vsaj tiste pridobiti, ki so ostrašeni in zbegani, pa imajo vendar duh resnici naklonjen in sprejemljiv za njo.

S tem namenom sem se odločil zaverniti naposled tudi najnovejši nekvalificirljivi napad v znanem listu, dasi se mi žuga s kaj vem kakšnimi grozovitimi odkritji, ako se prederznem kaj odgovoriti. Ali ravno zato sem tolikanj bolj prisiljen naravnost povedati, ne glede na grožnje, kar resnica in pravica tirja. In to je naslednje:

1. **N i r e s**, kar se mi spet in spet očita, da „**Cvetje**“ pobija **abstinenco**. — **R e s** je, da sem pisal v 9. zv. XXII. teč. na platnicah doslovno: „Ne misli, čislani bravec, da hočemo mi zagovarjati pijančevanje ali vsaj navadno tako imenovano „zmerno pitje“, ne misli, da smo nasprotniki „popolne abstinence“, nismo ne! Sè stališča kerščanske asceze jo priporočamo, kar le moremo.“ —

2. **N i r e s**, da sem kedaj mislil ali terdil, da „**preti od nje** (abstinence same na sebi) velika nevarnost Cerkvi.“ — **R e s** je pa, da sem pisal l. c.: „sè vso odločnostjo moramo zavreči frasonski, gudtemplerski nauk, ki je (po prvem slov. antialkoholskem glasilu) perva „**te za za abstinente**“: „Vsaka alkoholična pijača, tudi vino, pivo in mošt, je strup.“ — Te teze kat. cerkev

nigdar ni aprobirala. Kedor jo terdi in širi, terdi in širi krivo vero, ne le nevarno, temuč naravnost nasprotno Cerkvi.

3. Ni res, da je „Cvetje“ glede alkohola v kakem nasprotju s papeži. — Res je, da priporoča zmernost in tudi popolno abstinenco v smislu kat. cerkve in papežev. Res je pa tudi, da ne priporoča abstinence gudtemplerjev in raznih drugih modernih abstinentov, ki agitirajo z gori navedeno in podobnimi krivoverskimi tezami. Prav tako je res, da svari pred internacionalnimi antialk. kongresi, ker imajo tam vedno prvo besedo guttemplerji. Katoličanom vstop v njih družbo ni dovoljen, ker so krivoverci. O takih pa pravi sv. pismo (2. Jan. 10): „Če pride kedo k vam in tega nauka ne prinese, ne sprejmite ga v hišo in ne recite mu: Pozdravljen!“ — Če ga v svojo hišo ne smemo sprejemati, mislim, da se toliko menj smemo shajati ž njim v drugi. In to nam tudi treba ni. Prave abstinence, ki ne potrebuje nadomestnih pijač in drugih surogatov, se mi od krivovercev ne moremo učiti. Če se pa tam vender kedaj kaj pametnega sliši, se nekaj mesecev na to vse lahko bere v „poročilih“, in sicer natančniše, kaker se je moglo tam slišati. Draga so pač tista „poročila“, ali vender dosti cenejša kaker pot na shode. — Vgovor, da se je bazeljskega kongresa vdeležil škof Egger, in celo ko zastopnik papežev, ne velja. Tedaj razmere še niso bile jasne; zdaj so jasne. Pod predsedništvom kakega protestantskega škofa, poleg Forela, mej guttemplerji je papežev zastopnik gotovo nemogoč.

4. Ni res, da piše „Cvetje“ „očitno neresnico“, ako terdi, da je „perva cerkvena in papeška vstanova za prenovljenje človeške družbe tudi glede zderžnosti in treznosti edino tretji red sv. Frančiška.“ — Res je, da je tretji red papeška vstanova. Starega vodila III. reda ni pisal sv. Frančišek; v novi izdaji njegovih spisov je izpuščeno. Svojo veljavo je imelo od papeža Nikolaja IV., ki ga je poterdil. Sedanje vodilo je izvirno delo papeža Leona XIII. On je drugi vstanovnik III. reda. — Da bi bil kateri papež vstanovil kako abstinence družbo, o tem se pa nič ne ve; pohvala ni vstanovljenje. Tudi, da bi bil kateri papež ud abstinence družbe, ni znano. Ostane torej resnica, da je perva cerkvena in papeška vstanova tudi glede zderžnosti in zmernosti edino le III. red sv. Frančiška, in prederznost je to tajiti.

5. Ni res, da bi bila v „Cvetju“ kaka „zmota“ glede aljkoholjskega vprašanja. — Res je pa, da sem dokazal jaz svojim nasprotnikom polno zmot, in nobenega mojega dokaza ni mogel nihče ovreči. Res je, da sem dokazal tudi (Cv. XXIII. 9), s koliko vnebovpijočo krivico se me je dolžilo, da „se vlečem za alkoholizem“ ter „ga branim proti treznostnemu gibanju“; res je, da sem pričakoval od poštenega nasprotnika preklica zmote;

res je pa tudi, da tega preklica do zdaj nisem včakal, in da je knjižica, ki mi dela toliko krivico, še vedno v trgovini ter se **brez ovire** ponuja blizu na vsakih platnicah znanega glasila.

6. Ni res, da se „Cvetje“ „puli za vejice in korenice, pri vprašanju, ki ruinira cele narode.“ — Res je, da se bori zoper tiste, ki terdijo, da je vino strup, za veljavo svetopisemskega nauka o vinu ko daru božjem in tvarini presv. kervi Kristusove, in za to se boriti imam jaz vsaj toliko pravico, kakor moji nasprotniki boriti se za abstinenco, ki je jaz same na sebi nigdar nikomer nisem branil, pač pa priporočal. Prim. Cv. XXII. str. 365; XXIII. str. 220 id.

7. Ni res, da se bori „Cvetje“ „s pretvezami in nič ko pretvezami.“ — Res je pa, da se bore moji nasprotniki z ignoriranjem vsega, kar sem pisal proti alkoholizmu in podtikanjem nasprotnega, česar nisem ne pisal, ne mislil.

8. Ni res, da „je v tem prepiru Škrabcu stališče jako lahko, da stoji za njim ves alkoholizem in mu ploska.“ — Res je pa, da stoje za meno sveto pismo in vsi katoliški cerkveni učenci; mej njimi sem imenoval sv. Janeza Zlatoustega in navel njegove besede, in to je zadosti. Moje stališče je pač terdno, ali boj samemu proti znatnemu številu in proti tako neopravičenemu orožju, žal! — težak.

9. Ni res in ne more biti res, da bi bil Škrabec, to se pravi jaz, s tem, kar sem pisal o vinu, o zmernosti in abstinenci, abstinenci kaj škodoval. — Res je, da sem ji le koristil, ker sem ji označil stališče, na katerem more biti ne le za ta svet dobra, temuč tudi pred Bogom zaslužljiva. Če je pa res, da „pravijo pijanci: „Škrabec je rekel, da ga le dajmo“, ta Škrabec nisem jaz; jaz tega nikoli nobenemu pijancu nisem rekel. Ta Škrabec je tisti, ki so si ga izmislili moji nasprotniki po svoji potrebi, da imajo po kom udrihati. Kar ta Škrabec pravi, tega nisem jaz kriv, tega so krivi moji nasprotniki; oni sami torej „podirajo delo stolikim naporom zgrajeno“: „wer blieb nicht schon dem Alkohol treu aus blosser Ärger über jene unfreie Art gewisser Abstinenter, in deren fanatischer Agitation sich doch nur eine neue Art von Unmässigkeit äussert, die alle andern Interessen im Innern ertötet?“ Tako piše abstinent, znani prof. Förster, „Lebensführung“ str. 54.

10. Ni res, da „on“ t. j. jaz „ne vidim prav nič vsega brezdanjega razdejanja, ki ga dela alkohol med narodi“ itd., „da se meni gre samo za kako piko in črko, nad katero skazujem svojo učenost in od te črke in pike delam odvisno vprašanje, ki pretrsa svet!“ — Res je nasproti, da sem, koliker je v mojih razmerah mogoče, to vprašanje dobro preštudiral od vseh strani. Ne

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V Borici, 1910.

2. zvezek.

Apostoljsko pismo papeža Pija X. o priliki sedemstoletnice I. reda sv. Frančiška.

(Konec.)

I. Pervi red sv. Frančiška je z ozirom na očeta zakonodavca, ki ga je vstanovil, in vodilo, ki se ga derži, ena sama redovna družina; z ozirom na način vlade in na določila, po katerih se po predpisu apostoljskega sedeža ravna, pa je razdeljen v tri družine; ena teh je družina manjših bratov, ki so se nekedaj po redovnem deržanju imenovali observanti, in so bili v čvetero tovarištev razdeljeni, namreč observante, reformate, aljkantarince in rekolekte, pa jih je združil papež Leon XIII. srečnega spomina ter jim dal edino ime reda manjših bratov; druga je družina manjših bratov, ki se imenujejo konventuali, tretja manjših bratov, ki se imenujejo kapucini.

II. Družina ali red manjših bratov, ki se je imenoval nekedaj po redovnem deržanju observantov, se potem, ko je bil po Leonu XIII. iz raznih tovarištev v eno združen, prav ime-

nuje, ako se imenuje družina manjših bratov Leonovega zedinjenja. Ta ima sicer po privoljenju apostoljskega sedeža mesto in čast pred drugima frančiškanskima družinama in njeni ude ohranijo čisto ime manjših bratov, ki so ga prejeli od Leona X., kaker pravi v svoji vstanovi *Felicitate quadam* naš predhodnik. Vender to ime ni tako tolmačiti, kaker bi bil le v tej družini ves red manjših bratov. Očitno je tako tolmačenje daleč od resnice in ostalim ne nemnogim manjšim bratom zelo krivično. Keder koli bi bilo torej ime reda manjših bratov brez pristavka dvojljivo, določujemo in poterjujemo, da je treba to družino, ki o nji govorimo, in nje vladavce in ude, zlasti v javnih listih, zaznamenjati s pristavkom posebne označbe ter imenovati red manjših bratov Leonovega zedinjenja, vladavce in ude reda manjših bratov Leonovega zedinjenja.

III. Naslov generaljnega ministra celega reda manjših bratov, ki ga ima generaljni minister te družine, ki jo imenujemo Leonovega zedinjenja, je le častni naslov in ne pomeni nobene pravne oblasti čez ostali dve frančiškanski družini.

IV. Imena kapucin, konventualj, Leonovega zedinjenja ločijo frančiškane, ne da bi zaznamenjala to, kar gre k bistvu in natori manjšega brata; to obstoji namreč v serafinskem vodilu, ki je vsem frančiškanom prvega reda eno in isto; temuč zaznamenjajo, kar je pristopilo k bistvu in natori, in to so določila, ki se jih vsaka družina v izpolnjevanju vodila po predpisu apostoljskega sedeža derži lastnih in posebnih.

V. Generaljni minister manjših bratov Leonovega zedinjenja ima, tudi po privoljenju apostoljskega sedeža, v vseh shodih in javnih svečanostih, kjer koli velja postava o prednosti, prednost pred konventualjskim, in oba ta dva imata prednost pred kapucinskim generaljnim ministrom. Keterega reda se imajo deržati družine iz posameznih samostanov pri procesijah in drugih javnih svečanostih, je pa po mnogih določbah apostoljskega sedeža vravnano.

VI. Generaljni ministri treh frančiškanskih družin so po časti in oblasti vsi trije enaki in imajo za take veljati, ko namestniki in pravi nasledniki sv. Frančiška, namreč vsaki za

svojo družino in tudi za ude drugega in tretjega reda, koliker jih imajo svoji oblasti podverženih ali družini pridruženih; in nepretergano versto svojih predhodnikov vsi od samega serafinskega očeta po pravici izpeljujejo.

VII. Tri družine reda manjših bratov so tako rekoč trije verhovi plemenitega drevesa, keterega korenina in deblo je Frančišek. Zato so manjši bratje tako Leonovega zedinjenja, kaker konventuali in kapucini z enako in polno pravico pravi frančiškani in pravi manjši bratje, in imajo za take veljati. In ne sme se reči, da so eni stariši od drugih, ker vsi troji iz serafinskega vodila izvirajo, keterega izpolnjevanje so vsi brez presledka nadaljevali.

VIII. Izmej frančiškanskih svetišč ima veljati za najsve-tejše, kaker je komaj treba poudarjati, tisto, kjer sam sveti oče postavodavec počiva. To svetišče je bilo zato že davno po papežu Gregorju IX. za glavo in mater serafinskega reda raz-glašeno in po Benediktu XIV. s pismom *Fidelis* k časti patriarhaljne bazilike in papeške kapele povzdignjeno. — Ali zname-nito je tudi dostojanstvo cerkve Marije Angeljske porcijunkulj-ske, ki piše o nji papež Benedikt III: „Nihče naj bazilike bla-ženega Frančiška v asiškem mestu, kjer njegovo sveto telo počiva in so jo naši predhodniki, rimski papeži, z raznimi pri-vilegiji obdarovali, tako ne povzdiguje nad ostale cerkve tega reda, da bi se dolžna čast in spoštovanje odrekalo baziliki bl. Marije Porcijunkuljske zunaj zidov tega mesta, o kateri je znano, da je noter serafinski oče svoj red začel; velimo torej in zapovedujemo, da se naj obe baziliki, dasi iz različnih vzro-kov, Marijina zaradi začetka reda, asiška pa zaradi telesa svetega vstanovnika, ko matici reda od vseh manjših bratov priznavate in spoštujete“. — Mi pa smo tudi baziliko Marije Angeljske ni davno s pismom *Omnipotens ac misericors Dominus* mater in glavo reda manjših bratov imenovali ter jo z naslo-vom patriarhaljne bazilike in papeške kapele počastili. Zato je treba, da vsi, ki se ponašajo z imenom Frančiškovih sinov, obe baziliki ko skupno dediščino varujejo, da vsi obe ko do-mačo hišo zaupno in veselo obiskujejo in tam pokrepčani po vseh dolžnostih bratovske ljubezni čutijo, kako dobro in pri-jetno je, ako bratje vkup prebivajo.

IX. Generaljni ministri trojne družine manjših bratov imajo enako oblast čez tretji red. Tretjeredniki torej, ki so podložni

generaljnemu ministru ene družine, vživajo prav tiste privilegije in odpustke kakor ti, ki so podložni drugima dvema. Tudi ne bo dovoljeno ude tretjega reda imenovati tretjerednike Leonovega zedinjenja, ali konventualjske, ali kapucinske, temuč tretjerednike sv. Frančiška ali frančiškanske brez drugega pristavka jih bo treba imenovati.

X. Odličnost, ki se v nji kaže ketera izmej družin manjših bratov, hvala, bi jo ji apostoljski sedež daje, sveti, blaženi in častitljivi možje, ki so ji v siavo, dasiravno so zlasti tiste družine, vender po pravici bratovstva tudi ostalima dvema pripadajo ko skupno lepotičje. Stare časti reda pa, iz dejanj ali svetih mož izvirajoče pred kanonično delitvijo reda po papežu Leonu X., nimajo veljati ko zlasti te ali one družine, temuč ko vseh brez razločka.

Te reči, ki smo jih ali pojasnjujoč ali določujoč ali vkažujoč predpisali, sodimo, da morejo dosti pripomoči k mejsebojni zvezi duhov vseh frančiškanov. Sicer pa je „on, ki mir govori nad svoje ljudstvo in svoje svete“, gotov in mogočen način, odverniti prepir, naznanil svojim učencem spodbujajoč jih z opomini in zgledi, da, kedor je mej njimi večji, naj bo kakor manjši, in da naj se torej skušajo ne po vzvišenosti in pervenstvu, temuč po ponižni postrežnosti in podložnosti biti pred drugimi. In te nauke je bl. Frančišek, serafinskega reda vstanovnik, tako sam čudovito poprijel in izpolnjeval, kakor je tudi hotel, da naj bodo njegovim gojencem podpora k vzdržavanju miru“. *) Vsi naj torej bodo poslušni očetu postavodavcu, ki tako veli: „Naj se ne kregajo in ne prepirajo z besedami in drugih ne sodijo, ampak naj bodo pohlevni, miroljubni, skromni, krotki, ponižni in naj pošteno govore vsem, kakor se spodobi“. **) In „varujejo naj se vsake prevzetnosti, ničmernosti, nevošljivosti“, ***) In kateri se derže po svojih določilih tudi v opravi hiše božje in opravljanju božje službe in v vživanju človeških potreb ostrega vboštva, naj ne zaničujejo drugih, ki pravi o njih Leon X.: „Izjavljamo in določujemo, da ste le varuhi tistih reči in ne posestniki in zato smete in morete brez omadežanja in prelomljenja svoje obljube, ko se spodobi po slovesnosti praznikov, prosto na svečaniši način in

*) Benedikt XIII. Litt. *Qui pacem*.

) Vodilo, pogl. 3. — *) Vodilo, pogl. 10.

v dostojniših opravah častiti božje veličastvo in poveljati njegovo službo, in drugih reči, ki se jih red in bratje poslužujejo, skupno ali posebe se posluževati“. Če se ima mej manjšimi brati kakov razložek opravičene prednosti priznati, se tisti nima iskati v tem, da je kateri te ali te družine, v čemer smo rekli, da so vsi enaki; temuč v tem, da kateri bolj ko drugi v sodbah, besedah in dejanjih bratovsko ljubezen do tovarišev, zlasti ostalih dveh družin, varuje, in bolj ko drugi natanko serafinskega vodila predpise, po določenih svoje družine, izpolnjuje. Kakšno ima biti sploh občevanje manjših bratov mej sehoj, se more razvideti iz tega, kar piše Tomaž Čelanski o prvih sinovih Frančiškovih: „O kolike gorečnosti ljubezni so plameneli novi učenci Kristusovi! Kolika ljubav pobožnega tovarištva je bila v njih! Ko so se namreč kje sešli ali na poti, kakor je navada, nasproti si prišli, je tam puščica duhovne ljubezni semtertja letela. Kakšna puščica? Čisto objemanje, sladka čutila, sveti poljubi, prijazen pogovor, skromen smeh, ljub pogled, priprosto oko, vklonjen duh, pohleven jezik, mehak odgovor, enak sklep, hitra postrežba in nevtrudna roka. In sicer, ker so vse pozemeljsko zaničevali in se niso nigdar sè zasebno ljubeznijo ljubili, v skupnost zlivajoč vse ljubezni čutilo, so si prizadevali sami sebe dati v plačilo, da bi bratovski potrebi ob enem na pomoč prišli“. Mi pa, da bi ljubezni in bratovstva vezi, ki vežejo mej sabo frančiškane treh družin, še tesnejša postala, naslednje za vselej damo in podelimo:

I. Da naj posvečevanje dveh asiških bazilik, ki ste celega reda, daši iz raznih vzrokov, matici in glave, vsi trojne družine kleriki po dvojnem obredu drugega reda (*ritu duplici secundae classis*) obhajajo in obe imate ravno tiste odpustke in privilegije zdaj in vse nadalje. Bratje pa, ki so tema bazilikama pridani, naj pomnijo, da nadomeščajo vse tovariše ne le svoje družine, temuč tudi obeh drugih, in zato naj ne nehajo Boga vsegamogočnega, Marijo brezmadežno in serafinskega očeta v imenu vseh vsak dan častiti in hvaliti.

II. Da pri procesijah in drugih svečanostih, ki se obhajajo v pričo papeža, trije generaljni ministri skupaj hodijo deržeč se mej sabo postave prednosti.

III. Da imajo vsi odpustki, milosti, izjeme in privilegiji ki so eni družini manjših bratov ali že podeljeni, ali še le bodo,

ko tudi ostalima dvema družinama podeljeni veljati in biti. Če pa dovoljenje kake reči spada k olajšanju serafinskega vodila, ne bo v korist tistim, katerih določbe takega polajšanja ne pripuščajo. Pooblastila pa, ki se tičejo križevega pota, škapulirja sv. Jožefa, pasu sv. Frančiška, ravno tako pobožna združenja in tovarištva, naj podeljuje z naprej le tisti generaljni minister, kateremu so bila do zdaj prideržana.

IV. Da se smejo obredni ofiçiji, ki so o svetnikih in blaženih reda ali se tičejo zasebnih praznikov ali pobožnosti, če so eni družini dovoljeni, tudi od drugih dveh sprejeti po priterjenju generaljevem, kapitulja ali defnitorija, brez vsakega drugega dovoljenja; ravno to se bo smelo storiti tudi glede vseh drugih privilegijev v bogoslužju eni družini podeljenih.

V. Da so vsa pisma rimskih papežev ali apostoljskega sedeža, v katerih se sploh frančiškanske vstanove hvalijo, krajsijo, branijo, dasiravno so dana na ene družine generaljnega ministra in druge vladavce in tovariše, imajo vendar umeti ko dana tudi na generaljna ministra in druge vladavce in tovariše ostalih dveh družin.

To naše pismo pa in karkoli je v njem obseženo, določujemo, da se nima nigdar imeti ko po krivičnem potu, proti naši volji, pridobljeno, ali kaker koli napačno, in da se ne sme pobijati, ampak da ima biti zmirom veljavno in v svoji moči zdaj in v prihodnje, in da se ima od vseh ketere koli stopnje in vzvišenosti nedotekljivo pred sodbo in zunaj deržati, in izjavljamo, da je neveljavno in prazno, če kaj družega o teh rečeh kedor koli s kakeršno koli oblastjo ali pretvezo vedé ali nevedé poskusi, ne da bi bilo napoti karkoli nasprotnega, ke bi bilo tudi posebne in najposebniše omembe vredno, kar vse iz polne oblasti po gotovi vednosti in lastnem nagibu glede spred povedanega naravnost razveljavljamo in ko neveljavno proglašamo.

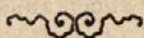
Hočemo pa, da se tega pisma izvodom tudi natisnjenim pa po notarju podpisanim in po cerkvenem dostojanstveniku s pečatom zavaroanim ravno tako veruje, kaker bi se verovalo izrazu naše volje, ke bi se pričujoče pokazalo.

Nobenemu človeku torej ni dovoljeno ta list naše vstanove, določbe, zedinjenja, omejenja, razveljavljenja in volje ker-

šiti ali mu prederzno nasprotovati. Če se pa kedo to poskušati loti, naj ve, da si bo nakopal jezo vsegamogočnega Boga in blaženih Petra in Pavla, njegovih aposteljnov.

Dano v Rimu pri sv. Petru pod perstanom ribičevim na praznik sv. Frančiška Asiškega dne 4. vinotoka 1909 v sedmem letu našega papeštva.

Pij papež X.

Ljubljenim sinovom
tretjerednikom frančiškanskim
združenih skupščin rimskih

Pij papež X.

Ljubljeni sinovi,
pozdrav in apostoljski blagoslov!

Razveselilo Nas je ni davno vaše skupno pisanje, kjer pravite najprej, da ste hvaležno sprejeli Naše apostoljsko pismo „Sedmo stoletje je že“, v katerem smo izrekli, da so tri frančiškanske družine prvega reda enake mej sabo. In kaker imajo določbam tistega pisma za vselej pokorni biti vsi, katerih se tičejo, tako ni dvojbe, da boste vi, kar se v a s tiče, vestno izpolnjevali. Potem nam je jako ljubo, kar smo izvedeli, da si prizadevate, kaker ste se že, kar vas je v Rimu frančiškanskih tretjerednikov, raznih skupščin v bratovsko zvezo združili, da tako tudi ostale skupščine te verste, kar jih je po Italijanskem, se sabo združite. Nič ni pripravniše videti ko tako združenje in zedinjenje. Ker namreč skušnja kaže, da so združene moči vspešniše kaker posamezne, vidimo, s koliko vnemo se zedinjajo sovražniki katoliškega imena, da tolikanj gotoviše dosežejo svoje hudobne namene. Da se jim torej primerno v bran postavijo, je treba, da se zedinijo vsi dobri, zlasti tisti, ki imajo po vstanovi asiškega očaka ne le sami kerščansko misliti in zgleđno živeti, ampak tudi mej ljudstvom gojiti in varovati vero in kerščansko življenje. Zato krepko nadaljujte, kar ste pogumno začeli, zaupajoč na pomoč božjo, v ketere porošstvo vam, ljubljene sinovi, apostoljski blagoslov z očetovsko ljubeznijo podelimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru dne 17. decembra 1909, v sedmem letu našega papeštva.

Pij papež X.

Pismo državnega tajnika papeževega na
kardinala Vives y Tuto.

Iz Vatikana, 20. dec. 1909.

Prevzvišeni in prečastiti Gospod moj prečislani!

Rimski tretjeredniki frančiškanskih štirih družin so s hvale vredno odločnostjo, vojeni od dotičnih ravnavev, sklenili v rešnici bratovsko in serafinsko združenje tudi s plemenitim namenom, da bi to reč pospešili in razširili, koliker mogoče, mej vsemi tretjeredniki po Italijanskem.

Da bi se to zedinjenje še bolj koristno in dobrotljivo naredilo, je želja svetega očeta, da bi bila Vaša Prevzvišenost pospeševavec in vodnik, ki bi dajal krepko pomoč ravnateljem in se vdeleževal, koliker bo mogoče, vsaj celo prihodnje leto, shodov, ki se bodo v ta namen sklicali. In to, da se po delavnosti Vaše Prevzvišenosti odpre skupnemu posvetovanju lažji in hitrejši pot h dosegu dobrega namena in se pripravijo duhovi za prihodnji shod, ki bi zedinil in v soglasje spravil vse moči tretjerednikov, ne da bi se doteknil samostojnosti raznih skupščin in bratovščin, ter bi tako mogočno pripomogel k razvitku tretjega reda in njegove dobrotne delavnosti.

Naznanjujoč Vaši Prevzvišenosti visoko voljo svetega očeta imam veselje, da Vam pošljem tu priloženo pismo, ki ga je blagovolila Njih svetost sama poslati ob rečeni priliki, in prepričan sem, da bo predragi rokopis, ki bo ljub gori imenovanim tretjerednikom in njih gorečim ravnateljem, ob enem vterdil njih zedinjenje in pomnožil sadove kerščanskega življenja.

In poljubljajoč Vam preponižno roke se imenujem z najglobočjim spoštovanjem

Vaše Prevzvišenosti

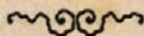
najponižniši in najvdaniši
pravi služabnik

R. Card. Merry del Val.

*Gospodu kardinalu
Jožefu Kalasanciju Vives
v Rimu.*

Dostavek.

Z veseljem dajemo na znanje tudi našim slovenskim tretjerednikom spred stoječi imenitni pismi papeževi in tudi pismo njih deržavnega tajnika. Vsa tri pisma kažejo prav posebno ljubezen in skerb sv. očeta za prvi in tretji red svetega Frančiška. Tudi do zdaj nihče ni dvojil, da so minoriti, ali konventuali, in kapucini ravno tako prvega reda sv. Frančiška, kakor navadno tako imenovani frančiškani. Ali da so to sv. oče tako slovesno izrekli in enakopravnost vseh treh družin prvega reda tako krepko povdarili, to mora pač le najboljše nasledke imeti, namreč večo edinost in ljubezen treh družin prvega reda mej sabo in krepkejšo skupno delavnost na unanji svet. Posebno važno pa je tudi, kako so povdarili sv. oče edinost tretjega reda, ki se ne sme ločiti v kapucinske, minoritske in frančiškanske skupščine, ampak nasproti, vse skupščine se imajo, koliker le mogoče. zediniti, najprej po Italiji, potem pa tudi mej drugimi narodi, in naposied vse te velike združbe mej sabo. Tako bomo torej tudi pri nas morali skerbeti, da se naše slovenske skupščine zedinijo v eno mogočno telo, ki bo moglo po vseh naših deželah vzderžavati in razvijati novo krepkejšo delavnost. V ta namen bo najprej treba dobro pripravljenega shoda vseh ravnateljcev po zgledu, ki nam ga imajo, po naročilu sv. očeta, podati naši italijanski redovni bratje, o čemer upamo, da bomo v prihodnjih zvezkih mogli kaj veselega poročati.

Življenje sv. Roze Viterbske,

device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

2. Vpliv frančiškanskega reda na sv. Rozo.

(1238 - 1243.)

Komaj je minilo dvanajst let po smerti sv. Frančiška in že je bil njegov red razširjen po celi Italiji, da, po celem takrat znanem svetu. Ni ga reda, ki bi se bil tako naglo razširil in bi bil takoj po svoji ustanovitvi prinašal tako krasne cve-

tove in sadove svetosti kaker frančiškanski red. Naj tukaj imenujem le sv. Antona Padovanskega, Berarda in Otona, Daniela in Leona, Janeza Peruškega, Petra Sasoferatskega, Benvenuta Gubijskega, Bentivolija, Pelegrina, Rogerija, Štefana Narbonskega, Gvidona Kortonskega. Vsi ti sinovi prvega reda sv. Frančiška so živeli skoraj istodobno sè sv. očakom. V tihih samostanskih celicah družega reda Frančiškovega so se mej klarisami v istem času odlikovale sv. Klara, sv. Neža Asiška, Filipa Marerija, Helena Padovanska. Pa tudi tretji red ni zaostal za prvim in drugim. Omenjam le sv. Ludovika, kralja francoskega, sv. Ferdinanda, kralja kastiljskega, sv. Elizabeto Turingijsko, bl. Viridijano, bl. Lukezija, bl. Gerarda, bl. Humilijano.

V mestu Viterbu so imeli manjši bratje že ob času sv. Frančiška svoj samostan. Pervotno so stanovali blizu cerkve sv. Janeza. Leta 1236 je pa papež Gregor IX. kupil na drugem kraju mesta prostor, kjer so se potem naselili frančiškani. V bližini mesta Viterba je imel red toliko samostanov, da se je morala rimska provincija na generaljnem kapitelnju že l. 1260. razdeliti v sedem kustodij. Že v času naše svetnice je bilo prav blizu Viterba najmanj 14 frančiškanskih samostanov. Vpliv sv. Frančiška in njegovih sinov na versko življenje tedanjih časov je bil naravnost velikanski. V Viterbu in okolici je sam sv. Frančišek navduševal vernike k zatajevanju samega sebe, k ljubezni do Boga in do bližnjega, k pravičnosti in požertvovalnosti. V tem navduševanju so posnemali sinovi svojega redovnega očeta, tako, da se navdušenje tudi v časih sv. Roze še nikaker ni bilo poleglo. Tudi naša svetnica ga je bila vsa polna. V listinah, ki se tičejo njenega proglašenja za svetnico najdemo sicer le nekoliko podrobnosti, ki nam pa jasno kažejo, kako navdušena je bila sv. Roza za red in življenje manjših bratov, kako rada je zahajala v samostanske cerkve, kako pazljivo je poslušala njih pridige in kako vestno je spolnjevala njih nauke in svete.

Že kot deklica je večkrat videla te može, ki so prostovoljno postali iz ljubezni do Boga skrajno ubogi, ki so se oblačili v zakerpane debele halje, stanovali v ubogih celicah in se hranili le od tega, kar so si od vrat do vrat ponižno sprosili. Vse to je deklica opazovala in vsled tega opazovanja se je

tudi njena duša navduševela za zatajevanje same sebe. Kaker sv. Frančišek tako je tudi sv. Roza občudovala lepoto svetega uboštva, katero si je tudi ona izvolila za svoj delež. Hrepenela je pa tudi po tem, da je občutila prav živo sadove in nasledke te čednosti. Roza je bila hči ubožnih starišev, pa to njeno uboštvo je še ni zadovoljilo, hotela je še več. Nosila je eno samo obleko iz terdega, domačega platna, ki je bilo tako debelo, da se je smela ta obleka, po vsej pravici imenovati spokorna. Hodila je po zimi in po leti bosa in tudi v najnevgodnišem vremenu in najhujši vročini gologlava. Zgled manjših bratov, ki so zaničevali svet in vse posvetno, je užgal tudi v njenem sercu hrepenenje po zatajevanju in terpljenju. Nepopisljiva je bila njena skromnost, zderžnost in ljubezen do posta. Suh kruh je bil večinoma njena edina hrana. Tu in tam se je zderžala tudi po več dni sploh vsake jedi. Svoje nedolžno telo je krotila s pogostim bičanjem.

Ob enem s hrepenenjem po zatajevanju se je pa vnelo v njenem sercu tudi hrepenenje po ponižanju in zaničevanju, katero je vsikedar veselo prenašala, da, še več, celo sama je z veliko vnemo in z velikim veseljem iskala zaničevanja. Kedor jo je užalil ali pa obrekoval, tega je s tako velikim veseljem vklečila v svoje serce, kaker bi bil njen največi dobrotnik. Resnico teh besed nam poterjuje čudež.

Ko je bila Roza šest let stara, je nekoč zajemala z nekerimi tovarišicami vodo iz nekega vodnjaka. Ena izmej tovarišic je, kaker to delajo otroci — skakala okoli vodnjaka in pre malo pazila na verč, ki ga je deržala v rokah, in razbila ga je. Deklica se zboji svoje matere in izgovori se na Rozo, češ, ta mi je iz nevednosti ali pa nagajivosti ubila verč. Mati deklice je bila jako nagle jeze, prihitela je vsa huda k vodnjaku in je tam očitno osramotila in ozmerjala nedolžno Rozo. Mlada svetnica je pa mirno prenašala vso to togotu in niti poskusila ni kakega izgovora. Še več, da bi skazala njej, ki jo je zmerjala in ji pretila, svojo hvaležnost, je zbrala in zložila črepinje ubitega verča, molila in čudež se je zgodil, črepinje so se sprijele tako, da se niti ni poznalo, da je bil verč kedaj ubit.

In ta čudež se je tako živo ohranil v spominu meščanov, da prodajajo tudi še dandanašnji na praznik sv. Roze prodajajo

javci blizu njene cerkve verče in majhine kipe svetnice z verčem v roki.

Preiskovalne listine, ki se tičejo njenega proglašenja za svetnico, so nam ohranile tudi še drugi dogodek, keterega navedemo v vsej njegovi priprostosti. — Mati sv. Roze je imela kokoš posebne pasme, ki je bila jako draga. Brezvestna soseda ukrade kokoš. Ko Roza to izve, gre k sosedi, jo prijazno prosi, naj verne ukradeno kokoš. Žena pa tega nikaker ni bila voljna storiti, tajila je mariveč in surovo zavernila nedolžno deklico. Ne da bi kaj opravila, se hoče Roza verniti domov; pa glej, kazen nastopi takoj, Kar naenkrat zraste ženi tatici na desnem licu perje, podobno perju ukradene kokoši. Vsa osramočena in preplašena naglo verne kokoš, pade pred deklico na kolena in jo prosi, naj jo reši te sramote. Svetnica moli in perje nagloma zopet izgine.

Naša svetnica se je pa naučila v šoli asiškega ubožca tudi še drugih čednosti. Ako prebiramo zgodovino prvih časov frančiškanskega reda, bomo lahko opazili, da so bili manjši bratje v tistih časih prav posebni prijatelji in tovariši ubogih, strežniki bolnim, podpora zapuščenim, onemoglim in sirotam. Kaker sv. Frančišek, tako so tudi njegovi sinovi vklenili vse, ki jih je roka božje previdnosti s terpljenjem obiskala, v svoje serce. Po zgledu manjših bratov je tudi sv. Roza stregla bolnikom in ubogim. Vsak dan je zahajala med nje, jih tolažila in ker nič družega ni imela, je delila z njimi svoj kruh. Koliker si je mogla in smela pritergati lastnega kruha, dala ga je ubogim. In s čudežem, ki ga najdemo tudi pri neketerih drugih svetnikih, je Bog pokazal, kako ljuba mu je bila ta požertovalna ljubezen do bližnjega.

Nekega dne nese ubogim kruha, ki ga je držala skritega v gubah svojega oblačila. Kar stopi pred deklico njen oče. Roza se prestraši. Ko oče opazi njeno zadrego, zahteva, naj pokaže, kaj nese. Roza sluša. In glej, oče ne vidi družega kaker šop lepo dišečih belih in erdečih rož. Ta čudež se je zgodil v letnem času, ko rože ne cveto.

Sv. Roza je tudi videla, kako so skerbeli manjši bratje v političnem in socialnem življenju za slabotne, priproste in uboge; videla je, kako serčno so nastopili zoper vse, ki so tlačili priprosto ljudstvo. Pogumno so povzdigovali svoj glas

zoper mogotce, ki so delali drugim krivico. Povsod se je govorilo o odločnosti, s katero je sv. Anton Padovanski zavernil Ecelina, zeta cesarja Friderika II, in sicer na njegovem lastnem gradu, sredi njegovih vojakov. — Tudi v Rozinem sercu se je užgala ogorčenost zoper vse trinoške zatiravce ubozega ljudstva in ljubezen do zatiranih. Frančiškani so pogumno branili papeževe pravice in neumorno so se trudili, da so se nazaj priborila mesta, katerih so sv. očeta oropali cerkvi sovražni Gibelini. Pod frančiškanskim vplivom so se zbirale čete junških, velikoserčnih duš, ki so bile z nevarnostjo lastnega življenja pripravljene braniti papeževe pravice. Tega podvzetja se je hotela udeleževati tudi Roza. Navduševala se je za terpljenje in za boje pod papeževo zastavo; in goreče je prosila Boga, naj se usmili svojega ljudstva in naj pošlje domovini učitelja in maščevavca papeških pravic.

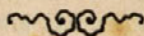
Tako je rastla deklica v svetosti. Duh sv. Frančiška, duh sv. evangelija, duh sv. križa jo je bolj in bolj razsvetljeval. Roza takrat pač še ni slutila, kaj bo Bog tirjal od nje. V svoji ponižnosti se je zavedala le svoje slabosti in nezmožnosti, imela se je za nesposobno za vsako veliko in imenitno delo. Hrepenela je le po tem, da bi se kaker svetilnica v svetišču popolnoma vničila v ljubezni in službi Gospodovi. Skrito in tiho je hotela živeti v molitvi, samoti, zatajevanju in zaničevanju. Ogenj božje ljubezni je pa že takrat tako razsajal v njenem sercu, da je bila deklica videti kar pijana te svete ljubezni. Večkrat je — tako nam pripovedujejo že omenjene listine — po noči podaljšala svojo molitev, in ljubezen božja jo je tako razvnela in navdušila, da se tej sili ni mogla ustavljati. Planila je vunkaj iz domače hiše in prepevaje sv. pesmi je tekala po ulicah in terjih Viterbskih. Klicala in vabila je celo naravo, naj se zdrami in naj slavi svojega stvarnika.

Dragi bravec! ali ne osramoti tudi tebe slabotna deklica, sv. Roza sè svojo ljubeznijo do uboštva? Res je, da popolnega uboštva Bog od tebe ne zahteva, pač pa zahteva od nas vsih duhovno uboštvo. Nam vsim veljajo besede: „Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo“. (Mat. 5, 3.) To je, blagor njim, katerih serce ni navezano na blago tega sveta, ki pomanjkanje voljno prenašajo in se v posesti pozemeljskega blaga za nebeško tako prizadevajo, kaker bi po-

zemeljskega ne imeli. Koliko manj hudega in koliko več kerščanskega mišljenja bi bilo na svetu, ke bi današnji kristjani ne imeli serca tako navezanega na svet in bogastvo!

Sv. Roza je iz ljubezni do ubogih ž njimi rada vse delila, kar je imela. Edino, s čemer je mogla gospodariti, je bil grižljaj terdega kruha. Spominjaj se tudi ti, dragi bravec, da smo vsi bratje mej seboj. Priskoči tudi ti rad svojemu bližnjemu na pomoč v njegovi potrebi! Ako imaš mnogo, daj obilno; ako pa nimaš toliko, daj vsaj od tega, kar imaš, veselo in naglo! Koliko jih je, ki nikedar miloščine ne dele, ki nimajo serca za terpečega brata. Ako si usmiljen in daješ vbogajme, tedaj posojaj Bogu in on ti bo povernil z obrestmi.

Mlada naša svetnica je bila vsa prevzeta za prostost sv. cerkve in za sv. očeta. Prav v tem se spoznajo tudi dandanašnji kristjani. Kedor je dober kristjan, ta je zavzet za pravice in prostost sv. cerkve. Žalibog, da jih je dandanašnji toliko, ki se imajo za dobre kristjane in se vender prav nič ne zmenijo za prostost sv. cerkve in ne za to, da bi cerkvi, ki je v toliko državah zatirana, pomagali do njenih pravic. Mi vsi smo otroci sv. cerkve, sinovi in hčere naslednika Kristusovega, rimskega papeža. Dolžnost naša je torej, da ga spoštujemo, ljubimo, da molimo zanj in da radi prispevamo z milodari za njegove potrebe. Papež sam za se malo, jako malo potrebuje, mnogo, jako mnogo pa potrebuje za vladanje sv. cerkve, za podpiranje potrebnih misijonov, za vzdrževanje vsega časnega oropanih škofij itd. Ako dobro delo, storjeno najmanjšemu izmej Gospodovih bratov, ne ostane brez obilnega plačila, koliko bolj nas bo Bog poplačal, ako radi podpiramo njegovega vesoljnega namestnika na zemlji!

O skušnjavah.

P. A. M.

Ta mesec se prične sv. postni čas sè vso svojo sveto in slovesno resnobo. Z modrim namenom nam sv. cerkev precej prvo nedeljo bere tisti oddelek iz svetega evangelija, ki nam

pripoveduje, kako je bil Jezus Kristus skušan od hudobnega duha. Opomniti nas hoče sv. cerkev, da je vojska naše življenje na zemlji, da se moramo stanovitno vojskovati zoper satana, svet in meso.

Kristus je bil skušan od hudobnega duha. „Človeški duh se vpira to verjeti, človeška ušesa se prestrašijo kaj takega slišati“, govori neki sv. cerkveni učenik. Stvarnik je skušan od stvari, Gospod od hlapca, Najsvetejši od najhudobnišega. Kedo bi to mogel razumeti? O večna ljubezen, kako si se ponižala! Da je Jezus Kristus človeško natoro, podobo hlapca na se vzel, da je bil pokoren do smerti na križu, je storila njegova nezapopadljiva ljubezen, da je pa pripustil nad seboj skušnjava, je še bolj nezapopadljivo. Pa tudi to je storila le njegova ljubezen nam v korist, nam v tolažbo, nam v zgled, da se tudi mi z mečem božje besede vojskujemo v skušnjavah.

Vojskovati se moramo. Saj uči sv. pismo, da so misli človeškega serca nagnjene k hudemu od njegove mladosti; da je vojska človeško življenje na zemlji. Kako lahko zvane cvet čednosti, ako se neprestano ne vojskujemo, ako ne sučemo pravega orožja, gorečnosti molitve, čujočnosti, ponižnosti, zaupanja v Boga in nezaupnosti sami v se. „Čujte in molite, da ne padete v skušnjava. Duh je sicer voljan, ali meso je slabo“. Tako nas uči božji Zveličar. Nič ne pomaga tožiti in zdihovati, serčno se je treba vojskovati, odločno, stanovitno, celo življenje. Le kedor se bo do konca stanovitno in prav vojskoval, bo prejel krono življenja.

„Sin, ko v službo božjo stopiš, ostani v pravici in v strahu in pripravi svojo dušo za skušnjava“. Sir. 2, 1. Noben stan ni izvzet, noben kraj ni tako svet, da bi bili popolnoma varni pred skušnjavami. Kje je satan Kristusa skušal? Ne samo v puščavi, ne samo na visoki gori, temuč peljal ga je tudi verh tempeljna.

Zato govori pobožni Tomaž Kempčan: „Sin, v tem življenju nisi nikedar varen; dokler živiš, vedno ti je treba duhovnega orožja. Mej sovražniki živiš in od desne in leve preže na te. Ako že v tem življenju iščeš pokoja, kako boš pa počival v večnosti? Ne pripravljaj se za obilen počitek, pač pa za veliko terpljenje! Pravega miru ne išči na svetu, ampak v nebesih, ne išči ga pri ljudeh, ne pri drugih stvareh, temuč le pri Bogu“.

Nobeden od tistih, ki so Bogu močno dopadli, ni bil rešen vseh britkosti in poskušenj. Celo sv. apostelj Pavel je moral pri vsi svoji tako goreči ljubezni do Jezusa terpeti silno hude skušnjave.

Skušnjave so pogostokrat le poskušnje. Bog skuša našo zvestobo, našo ljubezen. Zato ne smemo biti zbegani, ne smemo zgubiti serčnosti, ako nas skušnjave napadajo. To je dokaz, da smo prijatelji božji, ker nas hudobni duh sovraži in preganja. Skušnjave vterjujejo našo čednost. Brez boja tudi ni čednosti. Drevesa, ketera so izpostavljena vetrovom in viharjem, poženejo navadno bolj globoke in močne korenine, tako so tudi tiste čednosti bolj vkoreninjene v duši, ketere zrastejo v viharjih skušnjav. Kako bi si pa tudi pridobili kako čednost, ako nimamo priložnosti, da bi se v nji vadili? Kako se bo človek vadil v poterpežljivosti, ako nima nikoli vzroka, da bi bil nepoterpežljiv? Kako v krotkosti, ako ga nikoli nihče ne razdraži, da bi postal nejevoljen? Zato je sv. apostelj Pavel, ki je Boga prosil, da bi ga rešil hudih skušnjav, dobil ta odgovor: „Dovolj ti je moja milost, zakaj moč se v slabosti spopolnjuje“. II. Kor. 12, 9.

Skušnjave nas vterjujejo v ponižnosti, v tisti čednosti, ki je podlaga vsega pobožnega, čednostnega življenja. Poglejmo sv. aposteljna Petra. „Ke bi moral tudi vmreti s teboj, jaz te ne bom zatajil“. Tako ponosno in samozavestno govori. Pa skušnjava ga je premagala. Padel je. Ali spoznal je svoj greh in ga bridko objokoval. Pred skušnjavao je prederzno sam v se zaupal, po skušnjavi je spoznal samega sebe in postal ponižen.

Čim večje so skušnjave, čim hujši je boj, tem večje bo plačilo v nebesih. „Blager človeku, govori sv. apostelj Jakob, kateri preterpi skušnjavao; ker skušan bo prejel krono življenja, ki jo je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo“. Jak. 1, 12.

Vtisnimo si globoko v serce besede sv. pisma: „Nosi, kar ti Bog naklada. Vse, kar se ti prigodi, sprejmi in imej poterpljenje v ponižnosti; zakaj v ognju se skuša zlato in srebro, ljubljenci božji pa v peči poniževanja“. Sir. 2, 4, 5. Raznotere skušnjave naj nas ne zbegajo. „Bog je zvest“, govori sv. apostelj Pavel, „ki vas ne bo pustil skušati bolj, kaker premorete, temuč bo storil sè skušnjavao tudi izid, da jo zmagate“. I. Kor. 10, 13. Da pa zmagamo, moramo dobiti prave pripomočke, in ti so:

Zoperstavimo se skušnjavi precej v začetku. „Takrat, pravi Tomaž Kempčan, sovražnika najlažje premagamo, ako mu nikedar ne dovolimo vstopiti v naše serce, tamuč mu že pred pragom zastopimo pot, berž ko poterka. Že neki ajd je rekel: „S kraja se serčno vpri, sicer je zdravilo prepozno — ko že zastarano zlo zjeda človeku serce“.

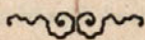
Ako nam goreča iskra ali ogel pade na obleko, ga hitro otresemo, da se nam obleka ne užge. Taka nevarna peklena iskra so grešne, nespodobne misli, podobe, predstave, ketere lahko pokvarijo dragoceno obleko milosti božje v naši duši. Ne pomolimo hudobnemu duhu tudi ne enega persta, sicer bo hitro zgrabil za celo roko.

Molimo brez prenehanja. Molimo pred skušnjavo, da v njo ne pademo. Zato nas naš Zveličar uči moliti: „Ne vpelji nas v skušnjavo“. Še bolj je pa potrebna molitev v skušnjavah. Napravimo večkrat znamenje sv. križa. Sv. križ je orožje, tpred katerim hudobni duh hitro zbeži. To velja tudi za čas duhovne suhote in zapuščenosti, ko si ves merzel, ko ne čutiš nobenega veselja za molitev in pobožne vaje, ko si zelo občutljiv in razdražljiv, da te vsaka reč jezi. „Ob takem času“, pravi sv. Terezija, „ne smeš opustiti svojih navadnih molitev in spokoruih del. Zakaj hudobni duh te vznemirja le zarad tega, da bi vse to opustil. Pa ravno takrat jih še bolj pogosto in stanovitno opravlja; in videl boš, kako kmalu te bo Gospod sè svojim usmiljenjem obiskal“. Ne pozabimo moliti tudi po skušnjavi. Ako nas je skušnjava premagala in smo grešili, obžalujmo serčno svoj greh in vernimo se hitro kot zgubljene ovčice nazaj k Jezusu pastirju naših duš. Ako smo pa v skušnjavi zmagali, dajmo edino le Bogu čast in zahvalimo ga, da nas je sè svojo milostjo podpiral.

Vedno kaj delajmo in ogibajmo se lenobe, ketera je vir vseh pregreh. Nikedar ne smemo postati nejevoljni, ako nas skušnjava hitro ne pusti v miru, čeravno si prizadevamo prepoditi jo in goreče molimo. Taki boji so za nas vice, kjer se očiščujemo. Čim dlje časa terpi boj, tem več je milosti in za služenja. V takem dušnem stanu, ko nas hude skušnjave močno in stanovitno nadlegujejo, svetujejo učeniki duhovnega življenja kot najboljši pripomoček veliko odkritoserčnost nasproti svojemu dušnemu vodniku. Sv. Antonin pripoveduje, da je hu-

dobni duh nekega učenca sv. Frančiška silno napadal in skušal ter ga spravil v največo žalost in skoraj v obupnost. Ko je pa ta vbogi učenec svetniku razodel svoje boje in skušnjave, se je vihar hitro polegel.

Spominjajmo se pogostokrat večnosti in sodbe. To orožje nam sam sv. Duh priporoča, ko pravi v sv. pismu: „Spominjaj se poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil“. Kratka je skušnjava, kratek je boj, pa večno bo plačilo; kratko je grešno veselje, pa večno bo terpljenje. Spominjajmo se, da se vojskujemo za nebesa, da se venec zmage ne dobi brez boja. Kedor gre pa v boj, ta ve, da ga ne čaka mir, počitek, razveseljevanje, temuč terpljenje, zatajevanje in rane. Tako moremo le po mnogih britkosti in poskušnjah priti v nebeško kraljestvo.

Bl. Joana Valeška,

vdova 3. reda.

Joana Valeška je bila najmlajša hči francoskega kralja Ludovika XI. Morda si uisliš, dragi bravec, da je ko kraljeva hči že na zemlji imela nebesa; toda motiš se zelo. Njen oče ni bil nigdar prijazen ž njo, morebiti, ker ni bila lepega obraza in ker ni hotela ničemerno živeti. Velika sreča je bila zanjo, da je dobila dobrega spovednika, bl. Gabriela Marijo, reda sv. Frančiška. Njemu je odkritoserčno razodevala svoje žalostne razmere ter ga natančno slušala. Ravno ko je šla k svojemu očetu kralju, s prošnjo, da naj ji dovoli vstopiti v tretji red sv. Frančiška, ji oče pove, da naj se pripravlja na možitev z orleanskim vojvodom, prihodnjim francoskim kraljem. Kralj je res prisilil v zakon svojo hčer Joano in svojega sorodnika Ludovika Orleanskega; ali ta je pred poroko svojemu notarju izrekel, da se le pod silo poroči sè žensko, za katero ne mara. Zato ni maral zanjo tudi pozneje ko kralj, temuč je gerdo ž njo ravnal in komaj čakal, da bo papež razglasil njegov zakon za neveljaven, ker se je poročil vsled sile in brez potrebnega papeževega dovoljenja, ker sta bila sorodnika. Nekega dne pa ji je njen spovednik bl. Gabriel Marija rekel: „Gospa, v svojih rokavih imam mnogo poterpežljivosti na prodaj, ne bi je morebiti vi hoteli kupiti? To je moja kupčija, ki je zmirom potrebna“. Ona je odgovorila: „Dobro, moj duhovni oče; vi ste

mi prišli povedat, da nisem več francoska kraljica. Če je to, treba čez vse Boga hvaliti“. Z mirnim srcem je sprejela ta vdarec. Šla je h kralju ter ga prosila odpuščenja, če ga je v kaki reči razžalila; nato je zapustila kraljevi dvor. Nerazdeljena je nadalje Bogu služila; sè svojimi dohodki je zidala samostane, ter bolnikom in vbogim pomagala.

Naposled je ustanovila ženski red Marijinega oznanjenja, keterega sta poterdila papeža Aleksander VI. in Leon X. Redovnice tega reda imajo namen častiti Mater božjo in posnemati njene čednosti. Red je pod vodstvom in pokorščino frančiškanskega reda, se poslužuje torej frančiškanskega misala in brevirja in vdeležuje odpustkov in duhovnih dobrot prvega in drugega reda sv. Frančiška.

Bl. Joana je modro vodila svoje duhovne hčere po potu redovniške popolnosti do smerti. 40 let stara je ko tretjerednica vmerla 5. februarja leta 1505. Vbogi so za njo zelo žalovali ko za svojo materjo in dobrotnico. Kralj Ludovik XII. je zapovedal s kraljevsko častjo jo pokopati, ker so ji stanovi dali ime „kraljica“, kralj pa „vojvodinja berijska“. Leta 1562. so se križoverci Hugenoti polastili mesta Burž (Bourges) in odperli trugo blažene kraljice Joane. Njeno truplo so našli nepoškodovano, kaker da spi. Ko so se hoteli vojaki dotekniti njenega deviškega trupla, je neki glasno vzdihnilo; potem so naredili na samostanskem dvorišču velik ogenj in vanj vergli truplo blažene; ko ga je vojak z mečem prebodel, je pritekla kri iz njega. Njeno nepretergano češčenje je poterdil papež Benedikt XIV. leta 1742. Na Francoskem obhajajo njen spomin 5. februarja, v frančiškanskem redu pa 13. istega meseca.

Dragi bravec, časti Mater božjo, prav posebno s tem, da boš posnemal njene lepe čednosti: ponižnost, pokorščino, vboštvo, sveto čistost, vero, zaupanje, ljubezen, pobožnost, lepo vedenje in vdanost v voljo božjo.

In kaker bl. Joana, tako bodi tudi ti odkritoserčen svojemu spovedniku, da te bo mogel voditi po potu pravih in tvojemu stanu primernih čednosti. *)

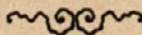
P. A. F.

*) L' Aureola franciscana, 5 febr.

Winkes, Seraphischer Tugendspiegel.

Leggendario francescano 4. febr.

St. Francisci Glöcklein, 10. Jahrg. S. 131.

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

V v o d.

Nekega dne, nedavno pred smertjo, je rekel sv. Bernardin Sijenski, ko je v Perudži pridigal: „Drug Bernardin bo za menoj prišel, prav tako kaker jaz oblečen, ter bo delal velike reči. Mnogi, vem, ga ne bodo poslušali; vi pa verujte njegovim besedam ter po njegovem podučevanju ravnajte“. Prav te besede je tudi v Florenciji ponovil. V mislih je imel Bernardina Feljterskega, ki je sedaj v katoliški cerkvi na oljtarje povzdignjen pod naslovom blaženi, tedaj je bil pa še otročič.

Prerokovanje se je spolnilo. Bl. Bernardin Feljterski je postal v drugi polovici petnajstega stoletja odličen ljudski misijonar. „On je zboljšal šege kristijanov v vseh krajih Italije, kjerkoli je pridigoval; povsod je ljudstvo postalo za polovico verniše, kaker je bilo pred njegovim prihodom“. Tako je vojvodi Sforci v Milanu hvalil tega svetega redovnika generaljni vikarij škofa v Paviji, Jernej Brunato, v pismu, v katerem mu je naznanil njegovo smert. In cerkev sama je sprejela v mašne bukve besede: „Bog ki si blagovolil, da bi rešil verno ljudstvo iz močvirja pregreh, blaženega Bernardina vneti z apostoljsko gorečnostjo. . .“ (Oratio) in: „Vstal je kaker ogenj, in njegova beseda je kaker baklja gorela“. (Graduale). Lepa pohvala! Pred svetom pa si je še večo slavo zaslužil z nekim delom, ki bi na poveršen pogled niti ne spadalo v delokrog misijonarja. Sodijo, da tisto njegovo delo presega v važnosti iznajdbo tiska in odkritje Amerike — ki se je zgodilo prav tisto dobo. Sodijo, da je ubogi redovnik s tistim delom položil podlago vsemu, kar je dobrega in velicega na gospodarstvenem polju v naših dneh. Sodijo, da se je s tistim začel preobrat naravnost velikanski v svojih nasledkih. Zato bo popisati blaženega tudi od te strani. Upamo, da bo s tem naš popis le pridobil na podučljivosti, koristi in mikavnosti.

I. Poglavje.

Rojstvo. — Vzgoja.

1439 1456.

Rojen je bil bl. Bernardin l. 1439, pet let pred smertjo sv. Bernardina Sijenskega v Feljtrah, od tod priimek Feljterski. Feljtre so majhino mestece treviške pokrajine na Beneškem. Ako bi hoteli iz naših krajev tjakaj priti, po železnici seveda, bi se peljali iz Terbiža ali pa iz Gorice do Treviza blizu Benetek. Tam bi si izbrali severno progo Treviz - Kornuda - Bellun. Čez lepo ravnino beneško dospe vlak kmalu do prvih predgorij Aljp. Ob reki Pjave derči nadalje skozi globoko, ozko dolinico, semtertje zares pravo sotesko, ki se pa naposled venderle odpre, tam, kjer se rečica Sonna izliva v reko Pjave. Pred nami se razprostira širja dolina ali, če hočemo, kotlina, ker na severu in jugu se vzdiguje visoko in stermsko gorovje z odsekanimi grebeni, kaker dvoje velikanskih terdnjav. Tu notri na levo zagledamo mesto Feljtre z gimnazijem, škofljskim seminščem, sedežem generaljnega vikarja bellunsko-feljterskega škofa. Mesto šteje sedaj sedem tisoč, s predmestji petnajst tisoč prebivavcev; v prejšnjih časih pa je bilo prebivalstvo mnogo številniše. Tergovina je živahna, industrija cvetoča.

Videti je, da je rojstni kraj vplival na našega blaženega. Stari grad, postavljen ob času longobardskega kralja Aljboina, je beržčas bil, ki je vtisnil v njegovo dušo nekaj bojevitega; lepa cerkev, ketere prekrasno veliko - aljtarno obzidje (absido) iz 14. stoletja še dandanašnji občudujejo, je nagibala otroško dušo k pobožnosti. Razgled iz mesta — ležečega na vzvišeni ravnici — na griče, visoke gore in na dveh straneh na daljnje obgorje je dramil domišljijo. Na blaženega je vplivalo pa še nekaj družega, namreč podnebje.

Precej visoka gora Tomatiko na jugu sega tik do mesta; nasledek tega je, da po zimi sonce pred časom zahaja. Dolina, ki vodi v Trijent, pa se obrača naravnost k švicarskim snežnikom. Keder tedaj po zimi pihajo zapadni vetrovi, prinašajo v Feljtre zares prav leden zrak. Ni redko, da pade termometer na petnajst do dvajset stopinj pod ničlo. Nasprotno, keder se ogrejejo gorske pečine, pa vlada v kotlini neznosna vročina. Od tod beneški pregovor:

Kaj je pekel, kedor vedeti in skusiti hče,
Po leti v Trijent, po zimi naj v Feljtre gre.

Tako je rojstni kraj, izpostavljen najskrajnišim temperaturam, že zgodaj vadil in pripravljaj bl. Bernardina Feljterskega za poznejše življenje, ko je neutrujen popotnik po južni in severni Italiji ob vsakem času moral prenašati večkrat najneugodniše vreme.

Pogosto meri vse na to, da se zibel slavnih oseb s temo zakrije. Razni rojstni kraji se jim pogosto pripisujejo, in tudi o stariših se pripovedujejo najnasprotniše reči. Tej usodi tudi naš blaženi ni popolnoma ušel, dasi je bilo pri njem v tem pogledu nepotrebno iskati kacih težav. Da je bil iz Feljter, priča sam, pišoč v listinah: „Ego frater Bernardinus de Feltro“. In tudi glede pokoljenja smo na jasnem. Oče njegov je bil Donat iz siare imenitne feljterske rodovine imenovane Tomitani. Materi, iz nič menj imenitne rodovine Rambaldoni, pa je bilo ime Korona. Iz teh dveh rodovin Tomitani in Rambaldoni so izhajali že v prejšnjih stoletjih znameniti možje; bili so tega imena škofje v Bellunu in v Feljtrah, visoki uredniki beneške republike, in možje glasoviti v vednosti in umetnosti.

Najbolj slavni svetniki srednjega veka so prišli iz plemenitih rodovin. Plemstvo je dajalo zgled v dobrem kaker v slabem, ono je ljudstvo posvečevalo in kvarilo. Bollandisti (učeni možje, ki so spisali najobširniše življenje svetnikov) na dolgo in široko razpravljajo, da bi dognali, so li spadali Tomitani mej plemenitaše, ali ne. Nam se to ne zdi velike važnosti; večje vrednosti je, da so nam znane neketere podrobnosti značajev Donata in Korone.

Donat je vžival zavoljo svoje modrosti in neomadežanosti veliko spoštovanje pri someščanih. In ker mu je Bog podelil prirojeno zgovornost, so ga večkrat izvolili, da je šel v Benetke zastopat ter zagovarjat pravice njih mesta; zakaj Feljtre so bile v tisti dobi pod beneško vlado. Eden tak slučaj omenimo.

Tisti čas so judje pri vseh vladah iskali dovoljenja, da bi smeli po mestih vstanoviti banke. Tako so pri beneški vladi prosili za pravico banke tudi v Feljtrah. Meščani, pametni možje, pa je niso hoteli za nobeno ceno, ker so vedeli, da bi bilo to le v škodo njih mesta. Poslali so tedaj Donata v Benetke. Težko nalogo je imel, ker so bili judje, kaker bomo še slišali,

rekel bi, vsemogočni. Vender je Donat zmagal. Prošnja za banko v Feljtrah je bila judom odbita. Vernivši se k svoji družini, je Donat na drobno popisal ves boj zoper jude v Benetkah. Kaj čuda, da je to očetovo poslanstvo nekak, seveda pozabljen, začetek tega, kar si je pozneje bl. Bernardin Feljterski stavil za eno svojih glavnih nalog.

Korona je morala biti pobožna kristijana in dobra mati, ker je polovico svojih otrok vzgojila za samostan, drugi so pa mej svetom ostali dobri kristijani. Naš blaženi, ki je pri sv. kerstu dobil ime Martin, je bil izmej devetero otrok, pet sinov in štirih hčera, prvorojenec. Eden bratov je vstopil za njim tudi v frančiškanski red — ime mu je bilo pater Anton Feljterski —, in tri sestre so postale redovnice v raznih padovanskih samostanih.

Koronin trud pri vzgoji Martinovi je bil čudovito olajšan vsled neke srečne strasti, ki jo je kazal. Že s petimi leti se je bil namreč naučil brati in od tedaj je neizrečeno ljubil knjige. Mati, ki se je zavoljo te prenapete marljivosti bala za njegovo zdravje, ga je morala semtertje prisiliti, da se je vdeležil iger svojih verstnikov. Izreden dar nam razlaga to strast. Bog mu je podelil nenavaden spomin; ničesar ni pozabil. Njegovo napredovanje v šoli je bilo tako hitro, da je z enajstimi leti že bral in govoril z lehkoto latinski. Tudi zelo bistroumen je moral biti, ker se je že v teh letih bavil z razlago k učeni Božthijevi knjigi „O tolažbi modroslovja“. Rano se razodevajo na njem poglobitve poteze njegovega značaja, odločnost in vstrajnost. Pa tudi pridigarski poklic je silil na dan. Večkrat je slopivši na kak vzvišen prostor, razlagal kako versko resnico svojim tovarišem. Neki politični dogodek mu je dal celo priliko, da je s petnajstimi leti ko govornik javno nastopil.

Dne 23. maja 1453 je padel kerščanski Carigrad v roke Turkom. To poročilo je pretreslo kristijane. Razne državice italijanske, ki so se doslej neprenehoma vojskovale mej seboj, so sedaj čutile potrebo, mir skleniti, ter se združiti zoper skupnega sovražnika. Splošni mir je bil tedaj napovedan 9. aprilja 1454 v Lodi mej Napoljem, Benetkami in Milanom. Ta prilika javnega veselja je navdušila Martina, da je — z lehkoto je že prej delal verze — zložil dolgo pesem o dobrotah miru. Po-kaže jo starišem in tem se je tako izverstna zdela, da so

hoteli, naj jo slišijo tudi someščani. Pripravila se je slovesnost. In ob tisti priliki je tudi Martin na mestnem tergu pred starešinstvom in meščanstvom govoril svojo latinsko pesem. In, glej, mladenič, ki je posvetil pervino svojega talenta preslavi miru, bo ostal zvest temu mišljenju skozi celo življenje; prehodil bo mesta in sela oznanjevaje mir!

V tem je nastopila v Padovi kuga; mnogo prebivavcev je mesto zapustilo. Tako je pribežal v Feljtre tisti čas neki mlad profesor padovanskega vseučilišča, Zaharija Poca (Pozzo) po imenu, medicinec in modroslovec, že tedaj sloveč po svojem talentu. Mesto ga je lepo sprejelo. Donato Tomitani ga je povabil tudi v svojo hišo. Predstavi mu sina Martina. Profesor se kmalu prepriča o izredni nadarjenosti mladeničevi in postane za časa bivanja v Feljtrah tudi njegov učitelj. Konec svojih počitnic pa spodbudi stariše, da pošljejo Martina na vseučilišče v Padovo.

Padovansko vseučilišče je bilo izmej najbolj slovečih, kar jih je štela tedaj Italija. Martin je bil sprejet v notarski kolegij (za plemiče), katerega ud je bil tudi Donat Tomitani.

Najberž po posredovanju profesorja Zaharije Poca je našel Martin naklonjenost pravnega doktorja Daniela Porcije (Porzia), ki je bil plemenit ter bogat mož. Ta je odperl Martinu svojo hišo ter ga je še zasebno učil. V zahvalo pa je Martin podučeval njegove otroke.

Martin se je učil hkratu več ved, vseh ki so se zahtevale od izobraženega moža. Celu zvezdoslovja (astrologije) se je učil. Ne iz ničemernosti ali praznoverja; videli bomo, kako je njemu pozneje tudi ta veda venderle koristila.

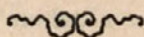
O njegovi marljivosti, pa tudi resnobi, sledeča čertica.

Mejtem, ko so študentje v Padovi nosili in gojili se vso ničemernostjo po žensko dolge lase, je hodil Martin kratko ostrizen. In ako se mu je kedo posmehnil zavoljo tega, ga je zavernil kratko: „Lasje in učenost ne rastejo skupno. Raji pero v roki, kaker glavnik“.

Pri svoji gorečnosti za učenje, Martin ni pozabil na Boga. Njegovi stariši so ga vzgojili za pobožnost. Donat, njegov oče, ga je prej, in tudi poznej v počitnicah, seboj jemal, keder je šel na kako božjo pot, ali na sprehod. Sprehod pa je Donat najraje napravil k cerkvi svetih marternikov Viktorja in Ko-

rone, ki je pol ure od Feljter. Po previdnosti božji je bila ta očetova navada priprava za pozneje Martinovo apostoljsko življenje, ko bo nevtrudni misijonar imel popotovanje za edini odpočitek, pa v molitvi ves dolgi pot.

Martin je v Padovi lahko služil za zgled tovarišem. Posebnega znamenja za redovni poklic pa ni razodeval. Po njegovi skerbi za učenje in lehkoti in spretnosti, s katero je prestajal izpite, je bilo pač soditi, da bo preslavil svoje ime ko učenjak in ga čaka mesto na profesorski stolici kacega vseučilišča. Ali Bog je imel z mladeničem vse druge namene.

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

III. P. Klar mašnik, bogoslovec in lektor bogoslovja.

Ker je bil star zadosti in primerno učen, je bil Vaskotti v mašnika posvečen že preden je vstopil v bogoslovje, 1. oktobra 1826. Od jeseni 1826 do poletja 1828 se je učil torej nadalje tu na Kostanjevici bogoslovje. Lektorja sta mu bila p. Vincencij Pance in p. Ferdinand Vonča *). Tretje leto bogoslovja je študiral v Ljubljani, kjer je, kaker navadno, obiskoval škofijsko učilišče, in sicer s takim vspehom, da je vse svoje součence daleč presegel in so si ga ohranili vsi v najboljšem spominu. Ker se je pa v četrtem letu pastirstvo v Ljubljani že tedaj učilo v našem slovenskem jeziku, p. Klar pa slovenščine ni bil zmožen, so ga prestavili nazaj na Kostanjevico, da je od tod četrto leto bogoslovja obiskoval v goriškem centralnem seminariju.

Ko je tako šolska leta z odliko doveršil, so ga postavili l. 1830 za nadomeščajočega učitelja (lektorja) cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na domačem bogoslovskem učilišču in leto dni na to se je podvergel učiteljskemu izpitu iz imenovanih nauk. Ali, kedo bi si bil mislil? gospodje, ki so nje-

*) Vonča, ne Vouča, kaker je natisnjeno večkrat v zadnjem zvezku „Dom in Sveta“ 1909.

govo pismeno delo presojevali, so sodili, da je nezadostno („nicht genügend“). In to je bila sreča za mladega patra. Prosil je nato p. provincijala, da bi ga poslal na Dunaj na vseučilišče, da bi slišal, kako se tam uče imenovani nauki in bi tam naredil izpite. In tako se je zgodilo. On je torej prvi izmej patrov naše redovne okrajine, ki so v preteklem sloletju študirali na vseučiliščih.

Leta 1858 se je odperl na kostanjeviškem učilišču tretji razred bogoslovja ter ob enem vpeljal novi naučni načert. P. Klar se je lotil učiti dogmatiko, dasiravno je bil tedaj že provincijal in torej preobložen z delom in skerbmi.

Učitelj je bil p. Klar izversten. Imel je redek dar, da je znal tudi najbolj pusto tvarino mikavno in jasno nare. liti. S posebnim ognjem je razlagal javno cerkveno pravo in poglavje o zakonu, pozneje tudi splošno dogmatiko; zlasti je bil navdušen, ko je šlo za resnico proti krivovercem in drugim nasprotnikom.

Pri tem pa je bil tako ponižen in prijazen, da so ga učenci morali radi imeti in prav ko očeta spoštovati, zlasti ker je bil ne le izversten učitelj in moder svetovavec, temuč tudi lep zgled pravcga redovnika.

IV. P. Klar ko predstojnik.

Petnajst let je bil p. Klar poterjen učitelj bogoslovja, ne da bi bil dosegel v samostanu kako častno službo. Gotovo pač tudi ni hrepenel po nji; njegove misli so bile pri znanstvu, tako tem, ki mu je bilo potrebno za šole, kaker drugem, ki mu je pomagalo k napredku v splošni, zlasti duhovniški izobrazbi. S posebno ljubeznijo je bral mojsterska dela italijanskega slovstva in velike francoske pridigarje. Iz francoščine je mariskaj prevel na italijanščino, mariskaj tudi izvirnega spisal, kar se je natisnilo ali v posebnih knjižicah ali v časopisu „L' Istria“, ki je začel leta 1846 v Terstu izhajati. Da se v take reči zamišljen ni maral vtikati v samostanske zadeve, razvun če je bil naravnost vprašan za svet, to je lahko umeti; saj je bil pač tudi prepričan, da je bolje podložen biti kaker predstojnik, in ni mu bilo neznano, kar pravi knjiga modrosti, da bo namreč „jako terda sodba tem, ki so predstojniki“. (Sap. 6, 6).

Ali prišel je čas in zaporedoma so ga povzd govali više in više. Leta 1847 je bil izvoljen za samostanskega vikarja, I.

1850 za gvardijana, l. 1853 za defnitorja provincije, l. 1856 za provincijala. In vse te častne službe je izverstno opravljal. Pri vsem je zadel pravo struno. Sè vsakim je znal ravnati primerno njegovemu značaju in temperamentu. Če je moral svariti ali kaznovati, je storil z ljubezni polnim srcem. V svojih ukazih in naredbah se nikaker ni imel za nezmotljivega. V samostanskih zadevah je rad vprašal druge za svet, ker je vedel, da več oči več vidi. Če je sprevidel, da to, kar je vprašani svetoval, ni prav, ga ni terdo zavernil, mirno in prijazno je povedal, zakaj ni tako. Tudi ni bil razžaljen, ako ga je kedo sam od sebe na kaj opomnil. Premislil in pretehtal je tak nasvet in potem se je odločil za to, kar se mu je pokazalo opravičeno. Redno deržanje predpisov in lepih navad je znal vzdržavati in kjer se je kaj popuščalo, spet vpeljati in vterditi. Pa vse je opravljal s tako modrostjo, da si je pridobil in ohranil splošno spoštovanje in priljubljenost. To se je pokazalo posebno leta 1859 zadnji dan meseca avgusta pri provincijalnem kapiteljnu v Ljubljani, ko je bil enoglasno v drugič izvoljen za provincijala. On se je sicer močno branil zopet prevzeti butaro, ki je po triletni skušnji vedel, kako je težka in polna odgovornosti, ali volivci niso marali še enkrat voliti. Vdal se je torej in ostal provincijal do smerti.

V. P. Klar ko pridigar.

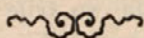
Videli smo že, kako se je Vaskotti poprijel govorništva berž ko je vstopil v red. Nadaljeval je te vaje, ko se je dve leti učil logiko in metafiziko. Tedaj je imel latinski hvaljni govor (panegirik) na čast sv. Katarine, patrone modroslovcev. Ko bogoslovec je govoril, tudi latinski, o izvolitvi sv. Bonaveuture za patrona bogoslovskih nauk. Govor močno spominja na Ciceronovo oracijo „pro lege Manilia“, in gotovo, primernišega zgleda si mladi pater ni mogel najti. Govoril je oba ta latinska govora brez dvojbe v obednici mej kosilom ali večerjo; pa ker je bil ko bogoslovec že mašnik, je skoraj gotovo se svojimi italijanskimi pridigami tudi že očitno v cerkvi nastopil. Navadne italijanske pridige so v naši cerkvi na Kostanjevici proti večeru na praznike brezmadežnega spočetja in oznanjenja Marijinega, na praznik sv. Jožefa in na nedeljo po prazniku M. B. Karmeljske. Na praznik neomadežanega spočetja l. 1826 je skoraj da p. Klar prvič nastopil ko pridigar

v domači cerkvi; dotična pridiga je ohranjena, ravno tako pridiga za ta praznik leta 1827. Poslednja v dveh prepisih, ki sta oba čedno pisana, pa se ne vjemata do besede, dokaz kako se je trudil mladi pridigar, da bi koliker mogoče dobro dopovedal svoje misli. Eden teh prepisov ima podpis „Detta in Castagnavizza il 8 decembre 1827“. To torej gotovo ni le za vajo spisal, temuč jo je tudi resnično pridigal. In nadaljna leta je ob navedenih prilikah navadno, če ne vselej, on govoril. Mej pridigami, ki so mi prišle v roko, jih je zlasti mnogo za označenje Marijino in sv. Jožefa, več tudi za brezmadežno spočetje in karmeljsko nedeljo. Za sv. Jožefa je spisal prvo leta 1829, ko je bil v tretjem letu bogoslovja v Ljubljani; te torej in menda še ene druge pridige tudi tedaj in tam zložene skoraj da gotovo vsaj tisto leto ni pridigal. Pač pa neketere namenjene praznikom druge polovice leta, ki imajo zraven letnice tudi kraj „Castagnavizza“ pripisan. V domači cerkvi sicer najberž tudi teh ni govoril, temuč morda kje dolu v mestu ali v Furlaniji, razen ene, na praznik neomadežanega spočetja, in ene latinske peto nedeljo septembra za novo mašo patra Tadeja Kovačiča, Varaždinca. Ker je bila ta nova maša le bolj domača samostanska slovesnost, se ni čuditi, da je bil nagovor na novomašnika latinski; še ob našem času je bilo tako ob slovesnih obljubah.

Naj omenimo tu posebej še neketere znamenitiše pridige našega p. Klara. Leta 1833, 8. septembra, je pridigal v baziliki gradeški o vernih dušah v vicah; leta 1843, na velikonočno nedeljo. 16. aprilja, je pridigal pri zlati maši goriškega kanonika Petra Budina; ta pridiga je še tisti mesec izišla natisnjena pri goriškem tiskarju Paternolliju; leta 1844, 8. septembra je imel kratek nagovor v Terstu v pričo eesarja Ferdinanda I. menda v cerkvi sv. Justa.

Dvakrat je imel p. Klar v goriški veliki cerkvi postne pridige 1. 1850 in 1. 1856, obakrat na veliko zadovoljnost svojih poslušavcev. S temi pridigami si je pridobil v Gorici splošno priljubljenost; mnogi so mu čestitali v vezani in nevezani besedi. Mej drugimi mu je zložil na čast sonet osemdesetletni vitez Bosizio (Božič). Natisnile se te pridige niso. Razen spred omenjene so natisnjene le še štiri pridige p. Klara: ena, ki jo je imel, ko se je 22. julija 1855 vnovič vpeljala bratovščina matere božje Karmeljske; ob enem je izišei tudi nauk o tej

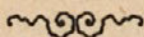
bratovščini; druga, ki jo je imel tisto leto, ko se je razglasila verska resnica neomadežanega spočetja Marijinega, ob enem z naukom; tretja, ki jo je imel 26. septembra 1856 za zlato mašo gospoda Valentina Sell-a v naši cerkvi na Kostanjevici; četrta, ki jo je imel 8. novembra 1857 v župni cerkvi v Izoli za inštalacijo novega župnika.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine svetogorske: Uršula (Marija) Hvala, Frančiška (Elizabeta) Pirih-Podgornik † v Lokovcu, Marija (Elizabeta) Valentinčič † 31. decembra v Gergarju, Marijana (Klara) Hojak † 30. novembra v Čepovanu (vstopila je 29. apr. 1868 ter bila ves čas zelo goreča tretjerednica); kamniške: Marija (Roza) Špruk, Helena (Elizabeta) Šarc, Terezija (Klotilda) Čebulj, vse tri iz Kamnika, Marijana (Emilija) Repnik iz Nevelj, Terezija (Marija) Zore iz Jesenic, Marijana (Gabriela) Mušič iz Komende, Marija (Klara) Hribar iz Sel; Jedrut Zupan † mesca marca 1909 v Dolini pri Terstu.

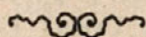
Nadalje se priporočajo: neka družina za pomoč in dober svet v dušnih in časnih zadevah; tri tretjerednice, da bi dosegle svoj namen in da bi ostale stanovitne do smerti; neka tretjerednica za voljno poterpežljivost v križih in težavah; T. S. za zdravje dušno in telesno; J. L. iz B. priporoča svojega moža, da bi dolžnosti svojega stanu prav spolnjeval in svojo družino prav vodil v strahu božjem, sama sebe, da bi mogla voljo božjo spolnjevati in skušnjave premagovati; neki tretjerednik se priporoča za ljubo zdravje, za mir pri hiši in sveti blagoslov hožji; dve osebi v Gradcu za dobre službe.

Zahvalo za vslišano molitev

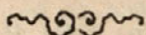
naznanjajo: S. J. za ozdravljenje živinčeta in vedno pomoč Marijino; neka žena za ozdravljenje vratne bolezn; K. L. za pomoč božjo zadobljeno po Materi Božji, sv. Frančišku in s v

Antonu že pred več leti, pa za ozdravljenje bolne domače živali; V. K., Artiče, za pomoč v potrebi; E. H. za pomoč v velikih britkostih in strahu pred sovražoiki; M. A. za prejeto zdravje na nogi; Terezijá pri C. za pomoč božjo, ko je bila hudo bolna; T. K. Radgona, Norički vrh 7, za večkratno vslušanje v težavnih zadevah; neka tretjerednica iz Braslovč za zdravje pri živini; A. R., da so trije bolniki po lurdski vodi ozdraveli; J. Š. za ljubo zdravje in večkrat vslušano molitev; M. P. tretjerednica mariborske skupščine za pomoč v nekih velikih zadregah; A. J. iz Savinske doline za ozdravljenje nevarne bolezni in za pomoč v važni zadevi.

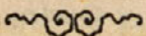
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru

je darovala pri nas P. S. (p. Solkan): 6 K. (Nádalje prosimo, da bi se vsi taki darovi pošiljali naravnost ná tisto mesto, kamer so namenjeni, k nam ali v Kamnik le za misijon na Kitajskem, kamer se majhini zneski ne morejo posebej pošiljati).

Za kitajski misijon

so darovali pri nas: Marija Valenčič (p. Gorica): 1 K, Nežika Zajc (Sv. Jakob ob Savi na Kranjskem) za odkup kitajskega dečka, ki naj se kersti ná ime Jožef: 30 K, Pavla Srebernič (p. Solkan): 6 K, Fr. Nastran (p. Železniki): 2 K 50 h, neimenovan v Istri: 10 K.

Šmarnice

romarja jeruzalemskega.

32 premišljevanj za mesec majnik; ob enem molitvenik za romarje v Jeruzalem. Začertal na dotičnih krajih na potovanju v Jeruzalem k velikonočnim praznikom l. 1889; izdelal po vr-

nitvi **F. S. Šegula**, župnik pri sv. Roku ob Sotli. (p. Rogatec, Štaj.) Maribor, 1909. V založbi pisatelja. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Dobivajo se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru komad v izvirnih (srebrno-zelenih) platnicah po 2 K.

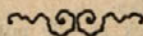
Gospod župnik **F. S. Šegula** je že znan našim bravcem po svojem oklicu „V Jeruzalem pojdemo!“. Prav v tisti namen, skupnega slovenskega romanja v Sveto deželo, ki se ima zveršiti letos, je izdal gospod tudi to knjižico, posvečeno Njih Prezvzišenosti premilostivemu gospodu dr. Mihaelu **Napotniku**, knezoškofu lavantinskemu, k dvajsetletnici blagodarjenega vladikovanja. Mi te knjižice ne moremo bolje priporočiti ko z besedami gospoda pisatelja samega, ki pravi v predgovoru:

„Da zares! To je pravo romanje v Jeruzalem, če se vrši v duhu pokore in prisrčnega sožalja s trpljenjem našega Gospoda Jezusa Kristusa in žalostne matere Marije. Ta duh, to sožalje morata zavzemati prvo mesto v srcu romarja, potem šele naj ima prostor ukaželjnost, radovednost, razvedrilo.

To bodi zagovor te knjižice nasproti onim, ki jo bodo grajali, ali že v njeni celoti, ali v posameznih delih. — Knjig namreč, ki popisujejo potovanje v Jeruzalem, ima v resnici svet dandanes skoraj že brez števila, ali knjige, katere začetek in prvi poskus bi imela biti pričujoča, namreč „premišljevanja za jeruzalemske romarje“, tako da bi se pri pojedinih svetih krajih ne naštevali samo zgodovinski spomini, marveč da bi se podajala v obliki kratkih nabožnih govorov še posebej hrana za duhovno življenje, enake knjige nisem še dosedaj (1900) zasledil . . .

Bodočim slovenskim romarjem tedaj take bukvice v roke podati, bila je mnogo let moja srčna želja. Pa hoteti in izvesti, kako daleč narazen sta! Da se pa ne poizgubijo nekatera morebiti dobra zrna, ki sem jih nabral za omenjeni cilj, ali našel v premišljevanjih, povezal sem nekaj teh načrtov v šopek šmarnic, in jih podal v varstvo in dar kraljici majnika!“ —

Knjižica ima tudi več prav čednih podob in dodatek: Molitve in pesmi v majniku. Priporočamo jo tako za berilo pri šmarnicah, kaker romarjem, da jo vzemo seboj v Sveto deželo.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec februarij ali svečan.

1. torek: spomin terpljenja našega Gosp. J. K.; bl. Andrej, sp. 1. r. P. O. 2. sreda: svečnica. — V. O. P. O. 3. četrtek: bl. Odorik, sp. 1. r. — P. O. 4. petek: sv. Jožef Leoniški, sp. 1. r. P. O. 5. sobota: sv. Peter Kerstnik in tov. m. 1. in 3. r. — P. O. 6. nedelja, 3. predp.: sv. Agata, d. m.; sv. Doroteja, d. m. 7. pondeljek: bl. Anton, Stronkonški, sp. 1. r. 8. torek: sv. Janez Matski, sp. 9. sreda: pepelnica: bl. Egidij Marija, sp. 1. r.; Apolonija, d. m. 10. četrtek: sv. Skolastika, d. 11. petek: spomin krone našega G. J. K.; prikazanje brezmadežne dev. Marije v Lurdu. 12. sobota: sedem sv. vstanovnikov reda služabnikov Marijinih (servitov). 13. nedelja, 1. postna: bl. Ivana Valeška, vd.; bl. Viridijana, d. 3. r. 14. pondeljek: sv. Andrej Korzin, šk.; sv. Valentin, m.	15. torek: sv. Romuald, opat; sv. Favstin in Jovita, m.; prenesenje trupla sv. Antona Padovanskega. P. O. 16. sreda (kvat.): bl. Filipa Marezijska, d. 2. r. 17. četrtek: sv. Hilarij, šk. c. u. 18. petek (kvat.): spomin svete sulice in žrebljev terpljenja našega Gosp. J. K.; sv. Marcelj, p. m.; sv. Simeon, šk. m. 19. sobota (kvat.): sv. Konrad sp. 3. r. — P. O. 20. nedelja, 2. postna: sv. Rajmund Penafortski, sp. 21. pondeljek: sv. Angela Meriči, d. 3. r. — P. O. 22. torek: sv. Marjeta Kortonska, spokornica 3. r. — P. O. 23. sreda: sv. Petra stol v Antiohiji. 24. četrtek: sv. Matija, ap. 25. petek: spomin sv. tenčice našega Gospoda J. K.; bl. Sebastijan, sp. 3. r. 26. sobota: sv. Ignacij, šk. m. 27. nedelja, 3. postna: bl. Janez Triorski, m. 1. r.; bl. Evstohija, d. 2. r. 28. pondeljek: bl. Tomaž Korski, sp. 1. r.

V. O. pomeni vesoljno odvezo za vse ude treh redov sv. očeta Frančiška. P. O. popolnoma odpustek za vse tri redove sv. Frančiška.

P. O. za vse verne v cerkvali vseh treh redov sv. Frančiška.

Opomniti je, da je **P. O.** za god sv. Marjeta Kortonske v kapucinskih cerkvah 23. (namestu 22.) dan tega meseca. **P. O.** za god sv. Jožefa Leoniškega je podeljen le kapucinskim cerkvam, ali zdaj velja, kaker mislimo, za vse cerkve treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni pop. odpustek za ude pobožnega zedinjenja sv. Ant. Pad.

le mnoge brošure in časopisne zvezke sem bral, temuč tudi več debelih in učenih knjig in obširna poročila treh internacionaljnih antialk. kongresov.*) Vem dobro, da je pijančevanje veliko zlo, in vem tudi, kako bi se dalo odpraviti mej katoliškimi kristijani, in sem to tudi že nekoliko krat povedal. Vem, da alkoholjno vprašanje ni odvisno od nobene pike in čerke; odvisno je od nevednosti, kaker vsako pravo, ne zgolj retorično, vprašanje. Odgovor na vprašanje je odvisen pa od vednosti. Prava vednost da pravi odgovor, napačna napačen. Mohamedanska vednost v mojih očeh ni prava; njen odgovor na alk. vprašanje torej ni pravi. Materialistična vednost za nas kristijane tudi ni prava; njen odgovor, Forelov odgovor, na alk. vprašanje torej napačen. Katoliški kristijan mora biti prepričan, da je katoliška vednost prava; zame je torej alkoholjno vprašanje prav rešeno v svetem pismu in katoliški dogmatiki in morali.

11. Ni res, da „hoče „Cvetje“ po vsej sili, da moramo biti katoličani inferiorni.“ — Res je, da delajo katoličane inferiorne tisti, ki se hodijo abstinence učiti h guttemplerjem in materialistom. Non est discipulus super magistrum.

12. Ni res, da se bori „Cvetje“ z nepoštenim orožjem. — Res je pa, da se vrejevavec nigdar ni z nikomer pogodil, da bo dajal njegove spise nedotaknjene v tiskarno.***) Sè vsemi dela od nekedaj, kaker sè svojimi: popravlja, pili, čerta, kar je odveč, dostavlja, kar manjka, predeluje, da prvotnega morda malo ali nič ne ostane, razen semtertja, iz prijaznosti, začetnice imena pervega pisavca. Odgovoren pa za vse ni ta, temuč za vse sem odgovoren jaz. Da bi bil s tem komu krivico storil, tega mi do zdaj še nihče ni očital. Prepričan pa sem, da bi storil krivico naročnikom, ke bi jim pošiljal nepopravljene, nedode-

*) Neketere teh knjig sem navel in priporočil v svoji polemiki, vseh ne morem priporočati, niti navajati. Le ena bodi tukaj še omenjena, ki bi vtegnila komu dobro služiti: Meunier, Die Alkoholfrage auf der Kanzel. Trier, Paulinus-Druckerei. Cena 2 marki. „Augustinus“ 1910 Nr. 1. piše o njej: „Das vorliegende Werk empfiehlt sich ganz besonders wegen des Standpunktes, der in der Behandlung des Themas „Alkoholfrage“ eingenommen wird. Die Vorträge halten sich ferne von jener extremen Richtung, welche selbst den mässigen Genuss geistiger Getränke mit scheelen Augen ansieht und die völlige Enthaltbarkeit, wenn nicht als Forderung der Natur, so doch mindestens als ein für alle Menschen erstrebenswertes Ideal hinstellt. Der Verfasser bemüht sich vielmehr, sich streng innerhalb des Rahmens zu halten, den die übernatürliche Offenbarung und die darauf beruhende katholische Moraltheologie vorzeichnet.“

**) V našem slovenskem slovstvu je sploh malo takega, kar bi mogel jaz nedotaknjeno poslati v tiskarno. Kako so dobri pisatelji popravljali, predelovali in pilili svoje spise in kako bi jih bili imeli drugi, o tem primeri dela francoza Antoine Albalat, zlasti „L' Art d' écrire“ in „Le Travail du Style enseigné par les corrections manuscrites des grands écrivains.“

lane spise. Prepričan sem tudi, da se svojim trdom s v
sotrudnikom izkazujem dobroto, ker jim dajem
učiti se, — učiti ne le „pik in črk“, ne le dobre slovensk
čedne pisave, temuč tudi natančnosti ali temeljitosti v vsem,
hoče povedati.

13. In zdaj, kar je poglavitno, duh sv. Frančiška
tega „Cvetje“ ne ume! — Res je, v Budapešt jaz nisem
duha sv. Frančiška se učit, k antialk. shodu, kjer je prof. G
slavil našega sv. očeta ko abstinenta, navdušen po sloveči knjigi
coskega kaljvinca Sabatiera, knjigi, ki ima to zaslugo, da je sv. F
čiška popularizirala mej protestanti in brezverci, ki je pa katoličan
prepovedana, ker slika Frančiška ko nekakega nasprotnika
cerkve in predhodnika Lutrovega. V Budapešti torej nisem bil,
se tam učil duha sv. Frančiška, ki ga mora spoštovati „jeder
fangene, **ob** er nun das Lebensideal des edlen Asketen für die
der Entwicklung des Menschentums hält **o**der nicht, **ob** der P
chiater zu so manchen Erscheinungen in seiner weitem Entw
lung bedenklich den Kopf schütteln mago*)—**q** u i l e g i t, i n t e l l i g
— skušal sem se pa seznaniti z duhom in življenjem sv. Frančiška
mnogih katoliških popisov, zlasti iz najstariših, ki so viri vsem dru
Poznam ga nekoliko tudi iz njegovih lastnih spisov in vem, da je
njegova abstinenca nekaj drugega, kaker moderna guttemplerska.
se ni bahal ž njo; on ni nigdar terdil, da je zderžnost več ko
nost „kaker je 10 več ko 5“. In ke bi ga bil kedo vprašal
je zgled Janeza Kerstnika, ki ni pil vina, nekaj popolnišega, ko
Kristusov, ki ga je o prilikah vsaj gotovo pil, kaker on, večna
snica, sam priča, ke bi ga bil kedo to vprašal, ni pač najmanj
dvojbe, kateremu zgledu bi bil Frančišek prednost dal. Zato
Frančišek ni nikomer obljubil abstinence, niti branil komu piti vi
saj ga je šel celo sam prosit za svoje brate. Njegova abstinenca
bila združena z največo ponižnostjo, moderni abstinenti popo
tujo, in ni izvirala iz kakih posvetnih virov, strahu pred bolezn
pomanjkanjem ali prezgodnjo smertjo itd., temuč edino iz duha
jevanja in pokore. Duh Frančiškov je brez dvojbe duh zatajevane
pokore. Ali nič menj je duh Frančiškov tudi duh rimsko-katoliške
liške pravovernosti. V tem Frančišek ni poznal nobenega
zanašanja, kaker je zlasti očitno iz tega, kar veli v svoji oporo
tistih bratih, ki bi hoteli kaj spreminjati v predpisanem ofi
rimske cerkve ali ne bi bili katoličani. In on naj bi bil pred
jeval tezi: „vino je strup“ in drugim takim?! — Strup in de
tisto vino, ki se spreminja vsak dan na katoliških altarjih v sv.
kri Kristusovo?! — In on naj bi bil pridigal abstinenco, ki se
na take teze?! — To je izključeno! — Pa še od neke druge

*) Stein, Xème Congrès international contre l'alcoolisme. Frédéric
lián successeur. Budapest, IV. — str. 37.

znam jaz nekoliko duh sv. Frančiška. On si je upal za svoje
 rske vzore se potezati tako pred papežem v Rimu,
 ker pred suljtanom v Egiptu. To je duh nevstrašljivosti duh
 nosti. Prepiral se ni sv. Frančišek, to je res! — Tudi jaz se ne
 piram z nikomer. Jaz zavračam zmote in učim resnico
 glede na osebe*), in upam, da je to, koliker toliko, v duhu
 Frančiška. V ponižnosti in svetosti se ž njim seveda ne morem
 smem meriti; to bi bila prevzetnost! Tudi se gotovo drugači
 zam za kerščansko resnico, kaker se je on. Razmere so druge;
 potreba je v mojem primeru tolika, če ne še večja, kaker je bila
 njegovem. Saj je očitno na prvi pogled, da tu ne gre za kako
 rko ali piko, niti le za „velikanski problem antialkoholizma“,
 tuč za vse „svetovno naziranje“, ali razumljiviše rečeno, za
 sničnost vere ali nevere. Ako je naša vera resnična, potem
 vino to, kar pravi sveto pismo, zmerno vživano je božji dar člo-
 vtu, ne strup; ako je pa vino strup, potem — vana est fides
 stra. **Aut — aut!** — Sklicevanje na Galilejev proces ne do-
 zuje čisto ničesar. Če je rekel Jozue soncu, naj stoji; in sonce je za
 vesko oko v resnici stalo, tako govorjenje sv. pisma nič ne po-
 astronomske resnice Vse kaj družega je pa, če pravi
 pismo, da je vino zmerno vživano nekaj korist-
 ga, — v resnici je pa aljkoholj strup in škodljiv
 di v najmanjši množini, tudi koliker ga je v mašnem
 nu. V tem primeru bi bilo sv. pismo v očitni zmoti, in Kristus
 m bi se bil motil, torej ne bi bil Bog, temuč v bog človek,
 ker uči Forel in vsi drugi antikristijani.***) Za to torej gre, ne
 piko in čerko! Da so naši abstinenti priznali svojo zmoto
 hitro in naravnost preklicali svoje „teze“, jaz bi bil
 svoji mali moči podpiral njih prizadevanje. Ker tega niso storili,
 pak strasten boj začeli proti meni, sem moral seveda tudi jaz bra-
 ti svoje in vesoljnega kerščanstva prepričanje. Da je
 moje dokazovanje vedno stvarno, pošteno in nepobitno, to mōra
 znati vsak nepristranski presojevavec.

*) Če pa hoče kedo na vsak način tudi to imenovati prepír, jaz se
 bom kregal za besedo. Tak prepír vtegne biti ne le opravičen, temuč
 želnost. Sv. Janez Zlatousti piše v 4. poglavju 4. knjige gori navedenega
 „o duhovništvu“, da mora biti duhovnik velno pripravljen se vsemi
 z judi kaker s pagani in krivoverci v prepír se spustiti in dalje v 5.
 poglavju terdi, da mora biti jako izveden v dialektiki (to je umetnosti znanst-
 vega prepira) tudi zato, ker sitnosti domačih ljudi niso manjše ko napadi
 zunaj in delajo učitelju še več truda.

**) Moderno „znanstvo“ gre tudi še dalje: dokazuje namreč, da je bil
 „geisteskrank“, „Epileptiker“, „Paranoiker (Verückter)“ itd. Prim. K n e i b,
 „Moderne Leben Jesu-Forschung unter dem Einflusse der Psychiatrie. Mainz.
 Kirchheim.

14. Zdaj pa še tretji red! Tu moram pač na ves glas vgo-
varjati: **Ni res**, „da „Cvetje sploh ne vodi tretjega reda popolnoma
v pravi smeri. **Ni res**, da „se povdarjajo le preveč **pred-**
nosti tretjega reda, ne tako pa njegove dolžnosti.“ **Ni**
res, da se namigavale večkrat, da so udje nekaj več,
ne pa da morajo biti boljši od drugih in s svojim
z gledom človeštvu svetiti. Vse to je izmišljeno. Ravno
tako je izmišljeno, kar se navaja mej ušesci ko zgled „tona“, v ka-
terem se piše Cvetje. — Če pa pravi pridigar zbranim tretjerednikom
o priliki, da je prepričan, da niso pijanci, ampak z merni ljudje,
in jih s tem h zmernosti še bolj spodbuja, je to priznanje vzgojno
sredstvo, kakeršnega se je posluževal tudi najboljši učiteljin
z gojevavec, Kristus sam, nasproti svojim učencem in apostelj-
nom; prim. Luk. 22, 28; Jan. 13, 10; 16, 27; 17, 6, 8. — Da bi
bila pisava „Cvetja“ koga pripravila k domišljavosti in na-
puhu, to bo težko kedaj kedo dokazal. Očitno je pa in gotovo, da
vzgaja domišljavost in napuh pisava nasprotnega tabora, in po verhu
še **surovost**, kakeršne je bil nekedaj komaj zmožen najhujši pijanec
v svoji polni pijanosti. Mej raznimi več ali manj žaljivimi pismi, ki
sem jih prejel od abstinentov, imam prav klasičen dokument v dokaz,
kam pelje abstinentovska vzgoja naše ljudstvo. Tako se začinja:
„Pozdravljam te dragi Škrabec pri tvoji merici najsvetejšega daru
kristusovega to je pri tvoji najdražji stvari na svetu pri čaši vina.
Pojmi so se ti popolnoma zmešali in z tvojih priobčil v „Cvetju“ je
razvidno da imaš za najvažnejše ispolnjevanje verskih dolžnosti ta-
krat, kadar vino piješ in si skoraj gotovo takrat najboljši kristjan
kadar si pijan, drugače bi ne mogu kaj tako neumnega pisati“ itd. itd.
In pisavec tega terdi, da je tudi tretjerednik! Tako nam pomaga
„abstinenca“ vzgajati naše tretjerednike!

15. In ne še dosti! Tudi v prvi red se nam je lotila zasevati zdražbo
in razpor: Mnogi sobratje P. Škrabca, zlasti mladi, z abstinenco od-
ločno soglašajo, kar je le njim samim v čast. Ti bolje umevajo duha
sv. Frančiška, kakor Cvetje“, in upamo, da bo ta duh le še vedno
bolj nadvladal.“ — Hvala Bogu! — moji mladi sobratje,
moji nekdanji dobri učenci, so že sami povedali gos-
podu, s kom odločno **soglašajo**, koga odločno **obsojajo**.

Konec! Nadalje videant consules — in še enkrat: **videant**
consules! Jaz Z d. ne bom več bral, niti privatnih pisem in pošiljatev
od dotične strani, torej tudi nič ne odgovarjal več. Moj sklep bodi
molitev križanega Jezusa: „Oče, odpusti jim . . .“!

P. Stanislav Škrabec.

